

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний університет»

**Збірник завдань з української мови за професійним
спрямуванням**

Збірник завдань для студентів теплоенергетичного факультету
Рекомендовано Вченою радою факультету лінгвістики НТУУ «КПІ»

Київ – 2016

Збірник завдань з української мови за професійним спрямуванням/ Уклад.: М.М. Кобець – К.: НТУУ «КПІ», 2016. – 80 с.

Рекомендовано Вченою радою ФЛ НТУУ «КПІ»

(Протокол №9 від 30.06. 2016)

*Ухвалено на засіданні кафедри української мови,
літератури та культури ФЛ НТУУ «КПІ»*

Збірник завдань для студентів теплоенергетичного факультету

Укладач: Кобець Мирослава Миколаївна

Відповідальний редактор: О.П. Онуфрієнко, кандидат філологічних наук

Рецензенти: Г.А. Александрова, доктор філологічних наук
І.В. Сегеда, кандидат економічних наук

ВСТУП

Збірник завдань призначений для студентів теплоенергетичного факультету, які вивчають дисципліну «Українська мова за професійним спрямуванням». Збірник розрахований на студентів денної, заочної і дистанційної форм навчання. Посібник ґрунтується на чинному правописі, схваленому Національною академією наук України. Метою збірника завдань є: підвищення рівня культури усного та писемного мовлення студентів, удосконалення знань щодо оформлення ділових паперів, забезпечення досконалого оволодіння нормами сучасної української літературної мови.

Збірник має таку структуру: завдання для вдосконалення усного й писемного мовлення; тексти для перекладу; приклади перекладу усталених російських висловів; словничок «Вибираємо правильно слова». Подана система вправ і завдань передбачає узагальнення знань, забезпечує функціонально-стилістичний підхід при опрацюванні програмного матеріалу, розвиває образне, логічне мислення та культуру усного й писемного мовлення. Ряд вправ передбачає роботу з лексикографічними джерелами, редагування текстів, спостереження над смисловою доцільністю слова. Тексти для перекладу спрямовані на удосконалення правописних навичок, правильне слововживання, практику перекладу технічних текстів. Текстовий матеріал супроводжується прикладами з періодичних видань, що ілюструють сучасні мовні процеси. Міні-словник усталених висловів допоможе краще впоратись із завданнями на переклад та ілюструє семантико-граматичні мовні відмінності. Проблема стильової мовної норми особливо гостро постає в умовах незбалансованої двомовності. Вдосконалення культури усного і писемного мовлення студентів є одним із завдань вказаної вище дисципліни. Для демонстрації прикладів складних форм слововживання до збірника включено розділ «Вибираймо правильні слова», за основу якого взято елементи словника –

довідника з правопису та слововживання С.І. Головащука. У ньому дібрані слова, при використанні яких у студентів виникає найбільше труднощів. Збірник повинен допомогти студентам удосконалити навички писемного і усного професійного мовлення.

Зміст

Вступ	3
Завдання для вдосконалення усного й писемного мовлення	4
Тексти для перекладу	46
Міні-словник усталених словосполучень	71
Вибираймо правильні слова	84
Список використаної літератури	79

Завдання для вдосконалення усного й писемного мовлення

Завдання 1

Перепишіть слова, підкресливши наголошену голосну.

Легкий, подруга, випадок, дочка, середина рукопис, договір, вимова, фартух, партер, статуя, читання, олень, кропива, кидати, завдання, загадка, документ, одинадцять, кулінарія.

Завдання 2

Поясніть відмінність лексичного значення слова, залежно від наголосу.

Ірис, запасти, шкода, тріска, присипати, приклад, запал, закидати, гладкий, атлас, батьківщина, задихатися, заносити, колос, зараз, закидати, пересічний, поверх, орган.

Завдання 3

Утворіть від поданих дієслів іменники (з суфіксом –ан), поясніть роль наголосу.

Використати, запитати, викидати, обрати, виконати, писати, видати, пізнати, виховати, завдати, визнати, вигнати.

Завдання 4

Правильно запишіть власні назви.

Франкфурт на майні, о ніл, антуан де сент екзюпері, па де кале, дон педро, уолл стрит, еріх марія ремарк, турсун заде, жорж санд, аврора дюпен, барак о бама, лас вегас, індіра ганді, джо бай ден, ді капріо, ріо де жанейро, ла манш, де голль, ван бетховен, о генрі, вальтер скот, жоліо кюрі, ель

кувейт, жан клод, селім паша, кім ір сен, мао цзедун, лос анжелес, хо ші мін, кайзер плац, саїдпаша, франс-ханс фон дер шернер, вінсент ван гог, ібн сіна, атлантик сіті.

Завдання 5

Укажіть слова, де можливе чергування у-в .

Україна, утікач, Угорщина, уява, укладати, ультиматум, ухвала, ураження, Вільям, ультрамарин, Уганда, вчора, убік, вмотитися, уклонитися, усний, удаватися, Вірджинія, удача, Ургенч, всемеро, умліти, Вінсент, Віллі, вкидати, вкоротити, врожай, Уругвай, вдалечині, взяти, усілякий, вглиб, утопія, вчений, уклад.

Завдання 63

Запишіть українською мовою сполуки прийменників з іменниками. З трьома, на вибір, складіть речення.

По поводу заявлення, по воскресеньє включительно, не по силам, вовлечь в работу, положить в карман, в рассрочку, порвать в клочья, один день в месяц, длиною в три метра, плыть по течению, по последней моде, по моей инициативе.

Завдання 7

Вставляючи де потрібно букви, правильно запишіть слова.

Тиж...невий, балас...ний, виїз...ний, зап`яс...ний, кіс...лявий,
улес...ливий, контраст...ний, щас...ливий, пес...ливий, корис...ний,
форпос...ний, хвас...ливий, якіс...ний, мас...ний, хворос...няк,
шіс...надцять, студен...ський, зліс...ний, заздріс...ний, хвас...ливий,
жаліс...ний.

Завдання 8

Від поданих іменників утворіть прикметники.

Честь, тиждень, область, проїзд, студент, жалість, ненависть, контраст, кількість, цілість, дилетант, президент, виїзд, захист, совість, гігант, вартість, доблесть, якість, баласт, кореспондент, інтелігент, швидкість.

Завдання 9

Прочитайте вірш, випишіть з нього в один стовпчик слова з літерою г, а вдругий – з літерою ґ.

Від давнини була собі на світі,

Ніщо не заважало їй,

І почувалась в ріднім алфавіті,

Як сарна на поляні лісовій.

Було в ній щось від г (ґ)отики старої,

Щось від лег (ґ)енди, символів пог (ґ)ан,

Від дириг (ґ)ента палички стрімкої

Чи від маг (ґ)ічних знаків праслов'ян.

І налякались фіг (ґ)лярі безликі,

Мабуть, вона наг (ґ)адувала їм,

Що в нас були володарі великі

Із рег (ґ)іментом і г (ґ)ербом своїм.

І враз нахлинула фата-морг (ґ)ана

На українську мову, вдарив г (г)рім,
І люті хуг (г)и, дикі ураг (г)ани
Розхилитали наш родинний дім.
Людці г (г)орлали ледве не до сказу,
Так виявляли почуття свої,
Заборонили літеру указом
І з алфавіту вивели її.
Аби убити ностальг (г)ію бунту
Та відіг (г)нати летарг (г)ійний хміль,
Позбавили нас г (г)еніїв і г (г)рунту,
І г (г)вардії, і г (г)онору поспіль,
І стала літера, як г (г)ладіатор,
З піг (г)меями на г (г)рець й перемог (г)ла,
Над алфавітом розметала г (г)рати,
В ориг (г)іналі місце зайняла. (О.Луцій)

Завдання 10

Перепишіть слова, вставляючи пропущені букви в префіксах .

...фальшувати, ...чепити, ...платити, ...лити, ро...фарбовувати,
бе...коштовний, ...шити, ...важити, ...сунути, ...купити, ...гаслий,
...чепити, ...твердити, пр...гарний, пр...звисько, пр...будувати,
...провокувати, ...горнути, ...простувати, ...цементувати, пр....бережний,

пр...марний, пр...крутити, пр...зирливий, ...палахнути, ...дирати,
...ніяковіти, ...тверджувати.

Завдання 11

Запишіть слова ставлячи, де потрібно, апостроф.

К...ювет, духм...яний, зв...язок, черв...як, мавп...ячий, сер...йозний,
розв...зати, різдв...яний, пів...Європи, торф...янистий, фотоз...йомка,
ін...екція, роз...ятрити, обм...яклий, пів...юрти, вар...яг, п...юре,
кур...йозний, м...язи, т...юль, олов...яний, трав...яний, Х...юстон,
кутюр...є, кав...ярня, О...Генрі, ф...юзеляж, п...юре, ад...ютант,
дерев...яний.

Завдання 12

Напишіть слова разом або через дефіс згідно з правилами сучасного українського правопису

Військ (комат), Іст (Лондон), Благо (віщення), екс (президент), Тянь (Шань), Євро (союз), Осман (паша), овоче (сховище), газо (провід), тонно (кілометр), напів (автомат), радіо (фізика), пів (лимона), астро (фізика), перекоти (поле), дизель(мотор), кисло (молочний), фоно (грама), навчально (виховний), авто (клуб), лікар (кардіолог), віце (адмірал), мікро (економіка), лексико (графія).

Завдання 13

Подані слова поставте у кличному відмінку.

Професор, мрія, бабуся, сокіл, батько, мати, дід, бабуся, декан, друг, староста, президент, прокурор, куратор, ректор, завідувач, полковник,

герой, редактор, директор, лікар, хлопець, Олег, Андрій, Наталія, герой, лікар.

Завдання 14

Поставте подані словосполучення в давальному відмінку.

Начальник відділу кадрів Сидоренко Тамара Миколаївна; директор Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Семенюк Григорій Фокович; Президент АТ «Оболонь» Слободян Олександр Миколайович; директор ЗНЗ № 132 м. Києва Савченко Микола Іванович, декан Письменний Євген Миколайович, ректор Пилипишин Феодосій Олегович.

Завдання 15

Поставте словосполучення у формі звертання.

Високоповажний міністр,
вельмишановний пан директор,
дорога Олена Петрівна,
високо преподобний Отець,
шановний пан суддя,
дорогий друг Іван Маркович,
глибоко поважний добродій Павло.

Завдання 16

Від поданих імен утворіть жіночі та чоловічі імена по батькові і поставте їх у формі давального і орудного відмінків.

Сава, Дорош, Микита, Яків, Юрій, Олексій, Борис, Марко, Лука, Микола, Хома, Григорій, Ілля, Андрій, Альберт, Мусій, Василь, Мирослав, Феодосій, Микита, Лука, Лесь, Шериф.

Завдання 17

Поставте іменники в родовому відмінку однини.

Декан, деканат, студент, інститут, факультет, лаборант, інженер, бабуїн, журнал, свідок, оберт, Оксфорд, кілометр, інтерфейс, кашель, йогурт, осел, параграф, промінь, інопланетянин, Львів, Париж, Донецьк, Київ, Ужгород, Харків, технікум, факт, холестерин.

Завдання 18

Поставте подані слова у кличному відмінку.

Пан Олег, Святослав, Юрій, пан Азаров, добродійка Ганна, блазень, академія, пан Ющенко, профанація, Ігор, Микола, Людвіг, Джон, Віталій, Андрій, Віктор, декан Дорошенко Тимофій Сидорович, президент Кучма.

Завдання 19

Утворіть варіанти звертань і визначте рівні тональностей:

Громадянин, добродій, вельмишановний, високоповажний, достойний, пан Ігор Іванович, Марія Василівна, Олег Петрович, Любов Іванівна, Павло Григорович, Надія Яківна, Сергій Володимирович, Марта Ярославівна, Богдан Сільвестрович, Олег Русланович, Юлія Леонідівна, Арсеній Петрович, Віктор Федорович, Микола Янович, Віктор Андрійович, Сергій Анатолійович, Микита Сергійович, Юрій Іванович, Ігор Сегеда, Олег

Ружинський, Лукаш Лукін, Ілля Данилишин, Лев Бей, Христя Петренко, Сава Петренко.

Завдання 20

Виправте помилки, де це потрібно.

Високоповажний міністр, вельмишановний добродій Микола, шановний декан, вельмишановний пан Максим Іванович, шановний пан полковник, Всечеснійший Отче Павло, друг Ілля Васильович, добродій Бондаренко, шановний Герега Олександр Миколайович.

Завдання 21

Запишіть 10 термінів з вашої майбутньої спеціальності в формі родового відмінка.

Завдання 22

Визначте рід іменників.

Какаду, Токіо, АЗС, аташе, конферансьє, Конго (ріка), алібі, депо, Дніпро, ролі, тюль, Онтаріо, шампунь, шимпанзе, рагу, Кутаїсі, НАТО, ампула, хакі, фрі, камікадзе, факсиміле, хачапурі, муліне, пенсне, какао, Колорадо, монпансьє, кімоно, кенгуру, тореро, івасі, фрекен, кюре, кашне, ХТЗ, мадам.

Завдання 23

Розкриваючи дужки, утворіть словосполучення.

(Зручний) купе, (неблизький) путь, (шовковий) жабо, (дорогий) салямі, (набридлиий) цеце, (далекий) Сибір, (п'ятий) авеню, (смачний) кольрабі, (породистий) собака, (жовтий) таксі, (маленький) какаду, (повноводний)

Міссісіпі, (зубний) біль, (високий) ступінь, (смачний) івасі, (молодий) шимпанзе, (смачний) рагу, (фіолетовий) туш, (глибокий) Онтаріо, (підтверджений) алібі, (багатий) Монако, (чорний) вуаль, (смугастиий) тюль, (хронічний) нежить, (смачний) путасу, (молодий) какаду, (зелений) ківі, (великий) фальш, (непідтверджений) пароль, (надзвичайний) розкіш, (рожевий) фламінго, (надзвичайний) соло, (смачний) манго, (шкіряний) портмоне, (жовтий) гуаш, (білий) рояль, (сильний) мігрень, (смачний) сулугуні, (раптовий) торнадо, (відповідальний) СБУ, (теплий) Сочі, (трамвайний) депо, (зручний) купе, (промисловий) Чикаго, (безмежний) жаль, (руйнівний) цунамі, (мій) амплуа, (надзвичайний) панно, (вечірній) Сочі, (нічний) портъє, (шоколадний) драже, (нічний) Токіо, (глибокий) Міссурі, (далекий) Перу, (високий) Ай-Петрі, (добрий) резюме, (смачний) ескімо, (білий) емаль, (солодкий) карамель, (європейський) магістраль, (досвідчений) аташе, (щирий) жаль, (скіфський) пектораль, (високий) трюмо, (ранковий) Осло.

Завдання 24

Від поданих слів за допомогою суфікса - ськ утворіть назви українських електростанцій.

Бурштин, Кривий Ріг, Запоріжжя, Старобешів, Трипілля, Кременчук,
Каховка, Ташлик, Рівне, Шишаки

Завдання 25

Запишіть правильно слова, вставляючи, де потрібно пропущені букви. Поясніть значення підкреслених слів.

Кур...ер, економний, д...магогія, біографія, евфонія, експресія, д...летант, депре...ія, гігант, р...продукція, ім...грація, д...лер, кілер, компенсація, консенсус, д...фект, лімітувати, латентний, бінарний, експорт, імпорт,

інд...ферентний, д...бати, пр...валювати, легальний, синтетичний, пунктуальний, хронічний, трансформувати, м...ркантильний, пар...тет.

Завдання 26

Запишіть слова, вставте пропущені голосні.

Форт...симо, д...зель, конс...ліум, ритор...ика, д...логія, д...віденд, д...вергенція, ант...біотик, д...цибали, ск...п...дар, імб...р, ...зуїт, м...тропо...лит, башк...р, Вав...лон, Кр...т, С...нгапур, Т...т...кака, Т...бр, єх...дна.

Завдання 27

Запишіть числівники словами у потрібному відмінку.

Україна – одна з найбільших європейських держав. Її площа 603,7 тисячі квадратних кілометрів. Україна має територію більшу, ніж такі великі країни, як Франція – 544 тис. кв. км, Іспанія – 505 тис. кв. км, Швеція – 450 тис. кв. км, Польща – 312,7 тис. кв. км. Найбільшим морем, що омиває Україну, є Чорне море, яке має площу близько 420 тис. км. Особливістю моря є зараженість його вод починаючи з глибини 150-200 м сірководнем. Найбільшим серед кажанів є вечерниця велетенська: довжина тіла сягає 104 мм, маса – до 76 г. найшвидша тварина суші – заєць. він може розвинути швидкість до 70 км/год, олень – до 67, вовк – 65. Лисиця і козуля – до 60. Кінь може жити до 60 літ, тривалість життя бегемота й тигра – до 50, зубра й лева – до 35. Страуси живуть від 30 до 70 років, ведмідь і собака – 34, коза – 27, кішка – 20, вовк – 15, заєць – 7. Найдовша тривалість життя у соколів. Вони доживають до 160 – 170 літ . Папуга в неволі може жити до 135 років.

Завдання 28

Запишіть числівники словами.

$378 + 13 = ; 592 - 92 = ; 764 + 13 = ; 1873 - 95 = ; 2864 - 327 = ; 684 - 56 = ;$
 $68 + 32 = ; 504 - 60 = ; 70 + 147 = ; 140 + 33 = .$

Завдання 29

Запишіть числівники словами.

За 7 замками. Їхати до 50 кілометра. Висота Джомолунгми сягає 8848 метрів. Чи може людина говорити 20 – 25 мовами ? А 40 ? Історія зафіксувала: людина може оволодіти 26, 27, 28 мовами чи вільно розмовляти 19 і знати ще близько 12 мов, а зі словником працювати ще з 54 мовами. Величина кута дорівнює 279 градусам. Журі ознайомилось з 57 роботами.

Завдання 30

Надайте інформацію про своє рідне місто (село) . Усі числівники запишіть словами.

1. Назва міста.
2. Скільки йому років?
3. Яка його площа?
4. Яка кількість жителів?
5. На якій відстані від інших населених пунктів знаходиться?
6. Яка відстань над рівнем моря?
7. Кількість навчальних закладів.

Завдання 31

Запишіть текст, передаючи числівники словами.

До 376 додати 8; від 292 відняти 54; до 3634 додати 9; від 29768 відняти 15; від 1934 відняти 7; сума чисел дорівнює 578; визначити добуток від множення 576 на 6; скільки разів 9 міститься у 54? До 40 додати 57. Від 73 відняти 82. Скільки разів 9 міститься у 44. Від 90 відняти 478. Від 2 відняти 2. Від 739 відняти 40. До 67 додати 88, скільки разів 9 міститься у

56; до 7 додати 59; від 28 360 відняти 140; скільки разів 60 міститься 600; скільки разів 80 міститься 800; скільки разів 70 міститься у 700.

Завдання 32

Відредагуйте речення.

Шістьсот підприємств знаходиться на грані банкрутства. Більше шестидесяти років цьому учбовому закладу. На п'ятдесяти двох грузовиках перевозили гуманістичну допомогу. Для семи десяти студентів ця сесія була першою. На лекції були відсутні шість десяти абітурієнтів. На першому курсі біля сто семидесяти студентів. В десять годин він втратив свідомість.

Завдання 33

З наведених слів відтворіть прислів'я та приказки.

Коли, Магомета, не, гора, йде, Магомет, до, іде, до, гори. Мур, а, добрим, лихим, пробеш, добрим, і, двері, в, ввійдеш, не, словом. Від, й, слова, лід, теплого, розмерзає. Слово, три, гріє, зими, мудре. Уздами, а, коня, чоловіка, словами, керують. Відчинить, й, залізні, слово, ворота, добре. Лізь, не, пекло, батька, в. Верблюдові, вухо, легше, крізь, пройти, голчане. Ока, як, берегти, зіницю. Й, видовищ, хліба. Переміг, побачив, прийшов. Кесарю, боже, а, віддати, кесарева, богові. Камінь, точить, крапля.

Завдання 34

Поясніть значення та стилістичне забарвлення фразеологізмів, доберіть синоніми.

Правити теревені; пекти раків; прикусити язика; підняти гвалт; точити яси, як мокре горить; обома руками; задерти носа; з ніг на голову;

підкласти свиню; як курка лапою; стріляний горобець; кури не клюють; ні світ ні зоря; вільний птах; дістати рукою; не за горами; кров холоне в жилах; хоч картину малюй; до останньої крихти; нам`яти боки; аж ребра світяться; передати куті меду; море по коліна; одним миром мазані; тримати камінь за пазухою; обвести навколо пальця; без царя в голові; робити з мухи слона, блудний син, краще – ворог хорошого, крокодилові сльози, умивати руки, кидати бісер свиням, вавилонська вежа, дарованому коню в зуби не дивляться, багато галасу даремно, альфа і омега, перейти рубікон.

Завдання 35

Поясніть значення фразеологізмів, користуючись довідкою.

Не своїм голосом, обоє рябоє, на головах ходити, мов у воду опущений, золоте дно, хоч коники ліпи, жовтороте пташеня, дійна корова, не ликом шитий, зчинити гвалт, дим стовпом, наламати дрів, як за гріш маку.

Довідка: підлабузнюватися; глевкий; дуже багато; голосно кричати; безладдя; голосно; бешкетувати; людина, що є джерелом прибутку; однакові по духу; недосвідчена людина; розумний; розгублений; невичерпне джерело збагачення; допустити багато помилок.

Завдання 36

Доповніть прислів`я, дописавши числівники. Поясніть значення фразеологізмів.

... вода на киселі; ...раз відмір, а ... раз відріж; ...п`ятниць на тиждень; ...колесо до воза; бути на ... небі; ... потів зійшло; ...баб - ...рад., а дитя безпупе; ...дзвінок; ...кити; ... срібників; ... вал; ... з сошкою, ... з

ложкою; ... у полі не воїн; ... розум добре, а ... ще краще; ... ластівка весни не робить; ... нога тут, а ... там; ... миром мазані.

Завдання 37

Невербальний практикум. За допомогою міміки і жестів передайте зміст фразеологічних висловів і прислів'їв.

Триматися за спідницю. Ріжки та ніжки zostалися. Закарбувати на носі. Врізати дуба. Баба з воза – коням легше. Не кажи «гоп», поки не перескочиш. Добрі слова лікують, погані вбивають. Хочеш їсти калачі – не сиди на печі. Язик до Києва доведе. Після дощику в четвер. Сім разів відміряй, а один відріж.

Завдання 38

Поясніть значення прислів'їв та приказок.

1. Говорить п'яте через шосте. 2. Сім раз відміряй, один відріж. 3. Наговорив сім мішків гречаної вовони, та всі вони неповні. 4. Семеро одного не ждуть. 5. Тисячу разів пожалієш, що сказав, а один раз, що змовчиш. 6. Знати , як свої п'ять пальців. 7. Слухай тисячу разів, а говори один раз, 8. Пам'ятати до сьомих віників, 9. Тримати під сімома замками. 10. Говорить п'яте через десяте. 11. Працювати до сьомого поту

Завдання 39

Виправте помилки у слововживанні.

Становище фінансів, минулорічні події, сходження на гірську верхівку, спадання обсягів виробництва, сильний нежить, кольорова капуста, ствол дерева, здача іспитів, присутній кожній людині героїзм, погранична застава, за поміркованими цінами, взаємовідношення між людьми, капризна дитина, старі знайомі, листати журнал, область виробництва,

грецький горіх, включати – виключати світло, влучний вираз, майстерний віртуоз.

Завдання 40

Відредагуйте подані словосполучення.

Зложити повноваження, одобрити пропозицію, відмінити рішення, додержувати тиші (порядку), вмішуватися в роботу, вичеркнути із списків, виключення із правил, безчисленні пропозиції, приймати участь, втілювати в життя, є багато альтернатив, моя автобіографія, чужа біль, овочева страву, здоровий глузд, поїзд далекого слідування, система оподаткування, ми не маємо достатніх навиків, натомість вживати ліки погано, для оновлення стосунків, оплата мита, бути обузою, про бездолення народу говорив глава держави, виступ брехливого демагога, пісок утворює горбики, які називаються дюнами, на горі Говерла, два гектара землі, тролейбусна зупинка, причорноморська низина.

Завдання 41

Поясніть значення слів, складіть з ними речення.

Зуб – зубок – зубило; дефектний – дефективний – дефектологічний; передній – передовий; літаючий – летючий – літальний; хворий – хворобливий; адресат – адрес – адресант.

Завдання 42

Відредагуйте словосполучення.

Комісія по оцінюванню, принести шкоди, прийняти міри, в якості винятка, копіювальний папір, вірний метод, вірна смерть, виплата позики, повноважний орган, винести подяку, даний наказ, принести шкоди, вірний

переклад, у стані оп»ягніння, з випробувальним строком, по ініціативі, срок дії, угон машини.

Завдання 43

Відредагуйте речення.

1. По технічним причинам майстерня тимчасово не працює.
2. Об'єм робіт на заводі зріс у півтори рази.
3. Із-за тебе ми спізнились.
4. На зустрічі з відомими фахівцями присутня більша половина колектива.
5. Завдання виконане, не дивлячись на несприятливі обставини.
6. У квітні місяці у нього було самовільних прогулів.
7. Треба враховувати особливості і специфіку газетного стилю.
8. Осягнення вершин професійної майстерності – постійна і щоденна праця.
9. Депутат підняв надто актуальне питання.
10. Для зборів багаточисленного колективу було виділено актову залу
11. Мова йшла про нові технології виробництва.
13. У боротьбі за збільшення ефективності сільськогосподарського виробництва рішучу роль грає орендний підряд.
14. Поступили в продаж вироби акціонерського виробництва.
15. У випадку невиконання умов договору одна із сторін вправі роз торгнути його.
16. Ми розробили необхідні міри по поліпшенню умов праці.
17. Я даю добро на виробництво цієї продукції.
18. Я настоюю на звільненні Петренка з посади.
19. Я прийшов до такого висновку.
20. На зборах виступали слідуєчі працівники: Сидоренко, Кавун, Терещук, Лаптічук.
21. Я рахую, що це питання можна розглянути в слідуєчий раз.

Завдання 44

Відредагуйте словосполучення.

Мова йдеться про, піти на рибалку, калорійна їда, ошукувати кімнату, попасти в ціль, доказати теорему, відмінити закон, музикальне училище, загубити силу, знімати квартиру, залізнична дорога, ефектна поведінка, учений ступінь, домашній адрес, книжний магазин, виключити світло, закрити вікно, залічити рани, сердечні хвороби, нажати на гальма, вірна відповідь, учбовий заклад, об'єм виробництва, смачне блюдо, цікаве міроприємство, дякуючи вас, на протязі січня місяця, приймати участь у заходах, численні помилки, багате уявлення, зворотна сторона дошки.

Завдання 45

Виправте словосполучення.

Виписка з протоколу, пояснююча записка, його розпис завірено, певну долю витрат приймає на себе власник, документ включає важні відомості, його лишили прав власності, дякую вас; більшість працівників починає роботу у вісім годин; по наказу ректора; заслуговувати увагу; рішення недосконале по багатьом причинам; на протязі місяця; ввести у склад правління; по ініціативі працівників; звільнити по власному бажанню; висока ступінь відповідальності; хворі з гострою біллю приймаються без череди; поступати до університета; для відому платників налогу; дякуючи підтримці; прожиточний мінімум; любий предмет; слідує параграф; учбовий заклад; приймаю участь, важливе міроприємство.

Завдання 46

Виправте помилки у словосполученні, зважаючи на словотвірні норми.

Компастирувати квиток, кольоровий вкладиш, дерев'яна полка, зелений огурчик, перша красавиця, зіграймо в шахмати, шкільна роздягалка, знайома манікюрша, грубезна палка, лекція усипляє, говорили шопотом, проїхали перехресток, яблучний напиток, довжиною 5 сантиметрів, втомлені київляни, подарки на свято, здивовані прохожі, дороге лікарство, смачне морожено, 300 грамів вівсяного печеня, дужий велікан, куриний фарш, обумовлювати ситуацію, послати листа, переодягтися у форму, біблейський персонаж, вимірюючий пристрій, слововживання у реченні, уплатити послуги, обвинувачення в суді, наші погляди співпадають, купляти в магазині, поїхати на рибалку.

Завдання 47

З поданих варіантів словосполучень та речень виберіть граматично правильні конструкції.

Дякую вам – дякую вас, рішення недосконале по багатьом причинам – рішення недосконале з багатьох причин, вступати в університет – вступати до університету, починаємо роботу у сім годин – розпочинаємо роботу о сьомій годині, по наказу ректора – за наказом ректора – згідно наказу ректора, працювати по сумісництву – за сумісництвом, протягом місяця – на протязі місяця, хворих з гострим болем приймаємо поза чергою – хворі з гострою біллю приймаються поза чергою, звільнити по власному бажанню – за власним бажанням.

Завдання 48

Об'єднайте подані слова й словосполучення за сферами вживання: побутові взаємини, офіційно-ділові стосунки, громадсько-політичне життя, наука, техніка, мистецтво слова.

Ясночолій, мітинг, конструкція, національно – культурне відродження, дисковод, офіційна особа, граматичні засоби, порозумітися на громадських засадах, ринкова система, кардан, економічний розвиток, теплі стосунки, договірний процес, капітал, ніжний погляд, духовне багатство, культура мовлення, кухоль води, файл, потерпіла сторона, політична оцінка, дійти згоди, стилістичні засоби, свердло, офіційне повідомлення, липа шелестить, дати прочухана, контроль за виконанням, громадська думка, поролон, твір мистецтва, всевидяще око, посипати голову попелом, надати матеріальну допомогу, укласти угоду, жовта преса, багато галасу даремно, авгієві стайні, осідлати пегаса, гарантувати безпеку, буря у склянці води, завірити підпис.

Завдання 49

Допишіть імена видатних людей України.

Костенко ..., Петлюра ..., ... Конашевич-Сагайдачний, Івасюк ..., Махно ..., Галицький ..., Орлик ..., Вернадський ..., Антонов ..., Могила ..., Сірко Сікорський ..., Рєпін ..., Заньковецька ..., Пулюй ..., Пирогов ..., Скоропадський, Богун ..., Мечников...,... Білокур, ...Патон, ...Сікорський, ...Прокопович, ...Амосов.

Завдання 50

Доберіть українські відповідники до поданих іншомовних слів.

Патетичний, фамільярний, реєстр, хронічний, тривіальний, стабільний, фікція, спорадичний, патологічний, пропагувати, актуальний, авральний, колективний, комунікабельний, легальний, індіферентний, фактичний, фантазія, стабільний, тотальний, інтимний, кардинальний.

Завдання 51

Відредагуйте речення.

Кожен керівник установи має свій індивідуальний графік праці. Треба написати до завтра свою автобіографію. У травні місяці передбачаються тривалі холодні дощі. На згадку про зустріч гостям подарували пам'ятні сувеніри. Головним лейтмотивом переговорів керівників сусідніх держав було поглиблення та розширення взаємовигідного співробітництва. Слідство зайшло в глухий тупик. На кафедрі української мови збереглася одна вільна вакансія. Незворушно спокійно дивляться на розбазарювання десятків тисяч гривень коштів очільники Укравтодору. Спеціалісти здібні розробити нові технології. Якщо всі будуть так активно приймати участь у обговорюванні, то ми ніколи не закінчимо це міроприємство.

Завдання 52

Відредагуйте речення.

Жюрі підвели підсумки конкурсу. Поїзд підходив до Парижа. На протязі тижня в університет прийшло чимало жалоб. Ми всі приймаємо активну участь у міроприємствах по підготовці до свят. Глава уряду прохав депутатів притримуватися регламента.

Завдання 53

Знайдіть у тексті стилістичні помилки.

Якби ти взяв до уваги моє шанобливе ставлення для тебе і не терзався комплексом невпевненості . а прийняв пропозицію про мою тобі допомогу, усе було б інакше. Адже ми давно обговорювали твою проблему, знали всі її аспекти і прийняли декілька рішень, які влаштували б нас обох. По-перше, час працює на нас: щонайменше два місяці маємо в

запасі. По-друге, ми можемо домовитися з колегами про поетапну реалізацію нашого внеску в це колективне будівництво. Хіба тебе це не влаштовує. Між людьми мусить бути все по-людськи. Адже ж так?

Та ти заспокойся – безвихідних ситуацій не буває, спільно знайдемо якийсь рішення. Тобі не спадало на думку, що можна вдатися до таких заходів, які не завдали б шкоди ні справі, ні тобі самому? Червоним рядком у порядку денному твоїх життєвих планів повинно бути записане прагнення діяти, а не чекати небесної або того, що саме в руки прийде. *(за Н.Ботвиною.)*

Завдання 54

Поясніть значення слів, складіть з ними словосполучення.

Компанія – кампанія; гуманітарний – гуманістичний; статут – статус; фамільний – фамільярний; вихований – виховний; виборчий – виборний; громадський – громадянський; авторитетний – авторитарний; військовий – воєнний; ділянка – дільниця, тактовний – тактичний, адресат – адресант, -адрес, висвітлювати – освітлювати, познайомити – ознайомити, формувати – формулювати, показник – показчик, людський – людяний, призводити – приводити.

Завдання 55

Прочитайте текст. Поясніть відмінності між художньою та офіційною автобіографією.

МОЯ АВТОБІОГРАФІЯ

У мене нема жодного сумніву в тому, що я народився, хоч і під час мого появи на світ Божий і потім – років, мабуть, із десять підряд – мати казала, що мене витягли з колодязя, коли напували корову Оришку.

Трапилася ця подія 1 листопада (ст. стилю 1889 року, в містечку Груні, Зіньківського повіту на Полтавщині.

Умови для мого розвитку були підходящі. З одного боку – колиска з вервечками, з другого боку – материні груди...

Батьки мої були як узагалі батьки.

Батьків батько був у Лебедині шевцем. Материн батько був у Груні хліборобом. Глибшої генеалогії не довелося мені дослідити.

За двадцять чотири роки спільного їхнього життя послав їм Господь усього тільки сімнадцятеро дітей. Бо вміли вони молитись богу милосердному.

Остап Вишня

Завдання 56

Складіть словосполучення з омонімами.

Доля, година, вихор, захід, конституція, коса, косити, кран, лава, метр, патрон, пара, провідник, розряд, такт, ударник, фокус, ячмінь

Завдання 57

Введіть у текст словосполучення, які в одному випадку були б вільними, а в іншому – стійкими.

Поставити крапку, стукати у двері, кидати якір, прикусити язика, розплутати клубок, опинитися за бортом.

Завдання 58

Складіть речення, у яких слово СТИЛЬ означало б:

1) сукупність мовних засобів; 2) знаряддя для письма в давнину; 3) спосіб, метод роботи; 4) старий і новий стиль у літочисленні.

Завдання 59

Доберіть до поданих слів антоніми.

Агресивний –	Ввічливий –	Геніальний –
Бездарний –	Грубий –	Альтруїзм –
Бездіяльний –	Достойний –	Неологізм –
Бінарний –	Латентний –	Спорадичний –
Менторський –	Репродукція –	Міграція –

Завдання 60

Доберіть до поданих слів українські відповідники.

Тираж, алфавіт, фіаско, конфіденційний, домінуючий, гігант, дефект, ідентичний, ліміт, журнал, аргументувати, латентний, репродукувати, домінувати, дебати, прерогатива, монолітний, мініатюрний, пунктуальний, реальний, приватний, перманентний, тривіальний, скрупульозний.

Завдання 61

Користуючись словником іношомовних слів, поясніть походження слів.

Генератор, турбіна, котел, ротор, статор, конвеєр, конденсат, фільтр, трансформатор, енергія, шлюз, ентропія, вектор, температура, енергія, гідроліз, символ, аналіз, синтез, колектор, реактор, турбіна, колектор, конвенція, інженер, насос, симпозиум, колоквиум, декан, куратор, факультет, синтез, дефініція, термін, іригація, алгоритм, бісектриса, пуризм, муляж,

схема, диплом.

Завдання 62

Доберіть до поданих слів усі можливі значення – характеристики.

Кохання , багаття, апетит, вода, вино, яблуко, дерево, річка, аромат, друг, кінь, вітер, черешня, картопля, зрада, дощ, полуниця, дружба, хвороба, погляд, хода, розум, руки, море, страва, собака, робота, політика, сон, знання.

Завдання 63

Відредагуйте словосполучення.

Їздити по наших дорогам, допомогти по питанню, відділ по міжнародним контрактам, пройтися по магазинам, по цим питанням, не встигає по фізиці, видали по документам, зрозуміли по інтонації, виконують по твоєму проханню, їх розрізняли тільки по голосам відмінник по математиці, заступник по виробничим питанням, відмінник по українській мові, по килимам, по течії річки, повістка денна, житель квартири, житель України, виключне право власника.

Завдання 64

Якими частинами мови можуть бути наведені слова. Введіть їх у словосполучення.

Край, став, п`яти, три, звір, пила, насип, сталі, ніж, справа, бурі, гори, літа, коти, світла, цілі, перли, біс, поле, долі, хижі, друга, видру, коли, раді.

Завдання 65

Складіть двовірші, римуючи слова.

До волі – доволі,
і де я – ідея,
за мету – замету,
не суть – несуть,
з віт – звіт,
в тому – втому,
з Риму – зриму,
в тих – втих,
з ради – зради.

Завдання 66

Підберіть до іншомовних слів українські відповідники .

Індиферентний, кардинальний, легальний, менторський, меркантильний, мінорний, патетичний, патологічний, превалювати, перманентний, пунктуальний, скрупульозний, спорадичний, бінарний, превентивний, електоральний, ідентичний, латентний, хаотичний, трансформувати,

Завдання 67

*Із поданих слів складіть по два речення, щоб в одному випадку слово з **не** писалося разом, а в другому – окремо.*

Не (славити), не (бачений), не (правда), не (старий), не (дочувати), не (щастя), не (доля), не (закінчений), не (здужати).

Завдання 68

Виправте помилки, допущені від час телефонної розмови.

1. Дайте Яковенка до телефону.
2. А навіщо він Вам?
3. Хто звонить?
4. Ало !,Куди я потрапив?
5. Ало ! З ким я балакаю ?
6. А хто це звонить ?
7. А ви хто такий?
8. Мені ніколи з вами говорити!
9. Хто вам треба?

Завдання 69

Поясніть, чому наведені нижче слова порушують мовну норму. Доберіть правильну форму.

Наступаючий, спонукаючий, галопуючий, вимірюючий, допомагаючий, інакодумаючий.

Для довідок: нестримний, вимірювальний, спонукальний, прийдешній, той, хто допомагає, інакодумець.

Завдання 70

Рольова гра.

Уявіть себе в ролі кандидата в депутати Верховної Ради України. Напишіть виступ, виклавши свою передвиборчу програму у вигляді монологу. Організуйте обговорення.

Завдання 71

Виберіть слово, яке найточніше відповідає контексту.

Він (є, являється) керівником відділу; (азійські, азіатські) країни; (військово-, воєнно-) повітряні сили; (запущене, занедбане) господарство; (цивільний, громадський, громадянський) одяг; (правильно, вірно) розв`язати задачу; (свідоцтво, свідчення) про середню освіту; (стан, становище, положення) фінансів; (тактичне, тактовне) ставлення до колег; (засвоїти, освоїти) тему заняття; бажати щастя у (власному, особистому, особовому) житті; багате (уява, уявлення); потерпіла (сторона, бік); міністерство (закордонний, зарубіжних, іноземних) справ; (хворіти, боліти) на грип; (чисельні, численні) пропуски занять; (дрібні, мілкі) гроші, словник (іншомовних, іноземних) слів, вогне- (тривка, стійка) цегла; думки (збігаються, співпадають); (показники, показчики) успішності студента; (чинне, діюче, дійове) законодавство; (круглий, цілий) рік; це (стосується, торкається) суті питання; (ставлення, відношення) до підлеглого; (навчальний, учбовий) заклад; (виключно, винятково) розумна людина; (комунікативна, комунікаційна) функція мови; мати стомлений (вид, вигляд); (завдавати, приносити) клопіт; (книжний, книжковий) магазин.

Завдання 72

Відредагуйте типові мовні звороти, які вживають у характеристиці.

Отримувати досвід, користуватися повагою, відношення в колективі, відношення до роботи, займатися на курсах по вивченню іноземної мови, гармонічний розвиток, особовий приклад, бути на доброму рахунку, дисциплінарний працівник.

Завдання 73

Використовуючи порівняння, епітети, метафори, зробіть текст емоційнішим.

Прийшла весна. Сонце світить. Пташки співають. Люди посміхаються.
Осінь. Дощ. Похмурі перехожі. Настала зима. Мокрий сніг. Рано темніє.
Холодно.

Завдання 74

Доповніть думку, пам'ятаючи про конкретні вимоги до написання ділових паперів.

Заяви, автобіографії, накази пишуть від ... особи. Назву установи, організації, підприємства або їхнього структурного підрозділу подають у ... відмінку, а найменування посади і прізвище подають у ... відмінку. Якщо документ (розміщують на одному боці аркуша, то номер сторінки проставляють вгорі ... або з ... боку. Обов'язковим реквізитом будь-якого документа є ... Печатка має частково захопити ... Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка пише заяву, подають у ... відмінку.

Завдання 75

Відредагуйте документи.

Викладачові кафедри

української мови

Шевчук О.В.

від студента гр. ДГ - 32

Луценко Ігора Віталієвича

Пояснююча записка.

Я, Луценко Ігор Віталієвич, не відвідував пари по українській мові в зв'язку із хворобою. Довідка додається.

підпис

14.03.16 року

Росписка

Мною отримано від завідувачки бібліотеки у користування 2 підручника по фізиці . Я поверну цей підручник у кінці навчального року.

Підпис, 17 березня 2016

Завдання 76

Відредагуйте словосполучення.

Підписка на газети, мішати працювати, грошовий перевод, другим разом, викинути мусор, напасти на слід, на слідуючий день, втратити свідомість, лишній білет, обезболююче лікарство, цікаве міроприємство, співставляти факти, заключити угоду, згідно до планів, думки співпадають, погане самопочуття, жилі будинки, залізнодорожній технікум, визвати лікаря, здібний працювати, закрити кватирку, губити час, по прямому призначенню.

Завдання 77

Зробіть правильний вибір, підкресливши потрібне слово.

(Особовий, особистий) підпис. Перший (примірник, екземпляр) документа. Бланки (вміщують, містять) трафаретний текст. (В залежності, залежно)

від виду документа. Реквізити (розташовані, розміщені) в певній послідовності. Термін (зберігання, збереження) документів. (Завірити, засвідчити) підписом. Текст (поділяється, розділяється, ділиться) на логічні частини. Документи (виконують, здійснюють) (офіційну, офіціальну) ділову функцію. Було (призначено, назначено) (прийомний, приймальний) день.

Завдання 78

Виправте мовностилістичні помилки.

Міський каток, стакан наполовину пустий, в помаранчевих палатках, бутылка пива, дві сутки, клубнічний (землянічний) йогурт, за углом, заслоняє від сонця, усі вже привикли, покраска брів і повій, відпечатки пальців, відкрити очі, відкрити книгу, закрити холодильник, знімати квартиру, послати по пошті, шкідлива привичка, півтора гривні, пару слів, отримати перемогу, заказати їжу, перспектива на майбутнє, вірна відповідь, піти за водою, хворий грипом, згідно розкладу, по сімейним обставинам, вільна вакансія, дуже вибачаюсь, доброзичливе відношення, воєнний квиток, правильний адрес, на протязі року, проїзний білет, людський фактор, благородний поступок, великі ножниці, отравлена їжа, привітання із шестидесятиріччям, зачекати пару хвилин, мішає співати, менша половина склянки, сорочка у полосу, центр по техзабезпеченню, згідно до указу, розмовляти на англійській мові, поступити у вищий навчальний заклад, працювати по контракту, підписка на журнали, карманні розходи, рішачий момент, курячі бедра, мова йдеться про людей, здавати іспит, круглодобова аптека, нестерпна нежить, кукурудзяні палочки, багаторічна переписка, торт на заказ, заставляємо прочитати, жалко віддавати, другим разом, смутно пам'ятати, смачне блюдо, на рахунок цього питання, рекомендації про застосування, на протязі трьох місяців, текучість кадрів, виключно обдарований, вирішити вірно, у відповідності закону,

надіслати відкритку, любиме заняття, об'єм робіт, солодкий напитек, прийняти участь, іти по вулиці, забезпечувати безпеку, перший пріоритет, мішати працювати, заставляти працювати, затребувати виписку з протоколу, пояснююча записка, закрити форточку, прийняти участь, план міроприємств.

Завдання 79

Текст офіційно-ділового стилю переробіть на текст епістолярного, художнього та публіцистичного стилів. Які мовні одиниці ви використали? З якою метою?

Шановна Світлано Миколаївно!

Запрошуємо Вас бути почесною гостею на урочистостях з нагоди нашого родинного ювілею. Свято відбудеться 1 липня 2016 року в ресторані «Софія» (вул. Мурашка, 4). Початок о 16.00.

Завдання 80

Відредагуйте текст.

10 научних фактів про любов

Десятки біологів беруть аналізи крові, зміряють пульс і зрівнюють поведінку людей в спробі пояснити любов з научної крапки зору. До вашої уваги 10 основних відкриттів, зроблених у цій області.

1. Любов схожа на кокаїн. Якщо зробити томографію мозка закоханої людини, можна помітити: у неї будуть збуджені дві зони, що відповідають за так звану систему нагород. вчені пояснюють це впливом підвищених доз дофамину – речовини, яка зазвичай викликає почуття задоволення. Цікаво що з такою силою ці зони реагують тільки на кокаїн.

2.Любов як спосіб виживання (любов допомагає економити зусилля, щоб не розкидатися, а домагатися одного партнера з ціллю продління роду.

3. Любов триває від 1,5 до 3 років. Тут є біологічний смисл: такий срок гарантує участь батька в перших місяцях життя дитини.

4. Любов сліпа. На снімках, які зробив нім. дослідник Андреас Бартель, видно, що зони, зазвичай активні в мозгу не закоханої людини, у закоханих сплять. Це зони негативних емоцій і раціональних рішень.

Завдання 81

Визначте стилістичне забарвлення поданих слів.

Баста, трудяга, хромосома, глаголити, пательня, кльово, чувиха, тута, синус, квасити, бабки, камбуз, жевжик, грубезний, квасити, лихвар, набусурманитися, говорити, насобачитись, хвостист, трудяга, гачі, дівчисько, збачати, бабки, гребувати, лебедіти, огрядний, хромосома, насобачитись, гребувати, жевжик, жвавий, капосник, езуїт, йод, смеркати, гребувати, брехун, бабки, благоликий, казання, попоїсти, прегарний, шаленство, бузувірство, гребувати, гульвіса.

Завдання 82

Відредагуйте словосполучення.

Продовження буде, ведучий учений, шевелить мозгами, скажу ще пару слів, більш конкретніше, хворий грипом, вислухати всіх без виключення, область знань, першим ділом, мнима угода, саме основне питання, ви правий, ми прийняли всі міри, його розпис завірено, напишіть дві строчки, достатні навики, факт на лице, повістка дня слідує, більша половина студентів, на ісході, вулиця ярко освічена, співставимо, міністерство дає добро, ми переписуємося, скажу ще пару слів, впровадити в оборот, прийняли всі міри, учбовий корпус, хворий грипом, міністерство дає добро.

Завдання 83

Відредагуйте речення, поясніть помилки.

Йшов дощ і три студенти. Один зранку, а інший – в університет. Слідуюча зупинка – КПІ. Більша половина людей знають про це. Це сталося у часи глибокої давнини. Вам необхідно записати письмову заяву. Було проведено інтересне міроприємство по українській мові.

Лікар не установив вірний діагноз. На мандруючих чекають забруднення. Море розташоване неподалік санаторію. Йшов дощ і два студенти. Факт на лице. В тяжкій становищі.

Завдання 84

Підберіть синоніми до поданих слів.

Апеляція, фінал, фіктивний, дискутувати, особистий, дефект, відсоток, лаконічно, дебати, біографія, бартер, імпорт, голкіпер, дебати, компенсація, голкіпер, ліміт, дефект, репродукція, компенсація, симптом, сковорідка, брокер, журнал, симптом, експорт, дефініція.

Завдання 85

Відредагуйте речення.

Це отвори в захисному корпусі лазера, через який випромінюється лазерне випромінювання. При організації і функціонуванні виробничих процесів система повинна забезпечити безпеку та збереження життя та працездатності працівників у процесі праці. Працівники, зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, мають право на відпочинок.

Завдання 86

Підберіть синоніми до поданих слів, визначте стилістичні відтінки.

Інтервенція, падати, говорити, йти, дивитися, кинути, сміятися, думати, дискутувати, брудний, святкування, брудний, падати, дружина, їжа, гарний, бити, рухливий, ембарго, вигадати, фізіономія, процент, дефіцит.

Завдання 87

Складіть словосполучення з поданими словами, враховуючи стилістичну відмінність.

Обіцянка – обітниця. Давній – колишній – древній – віковий – стародавній. Промовити – лягнути – сказати – виголосити. Титанічний – велетенський – гігантський – грандіозний – великий – колосальний. Алгоритмічний – езопівський – інакомовний. Хвалити – вихвалити – відзначити . охоплена – сповнена – насичена. Вада – хиба.

Завдання 88

Наведені визначення замініть одним словом.

Робітник доку, портовий вантажник. Прилад для вимірювання дози радіактивного випромінювання. Людина, що ставить понад усе особисті інтереси. Віддалена від центру частина країни, області. Твердження певної теорії, що приймається без доведення як вихідне. Розмова між двома особами.

Завдання 89

Відредагуйте речення

1. Ми спізнались.
3. На зустрічі з відомими фахівцями присутня більша половина колектива.

4. Завдання виконане, не дивлячись на несприятливі обставини.
5. У квітні місяці у нього було самовільних прогулів.
6. Треба враховувати особливості і специфіку газетного стилю.
7. Осягнення вершин професійної майстерності – постійна і щоденна праця.
8. Депутат підняв надто актуальне питання.
9. Для зборів багаточисленного колективу було виділено актову залу
- 10 . Для зборів багаточисленного колективу було виділено актову залу
- 11 . Я рахую, що це питання можна розглянути в слідуючий раз.
- 12 . Мова йшла про нові технології виробництва.
- 13 . У боротьбі і за і збільшення ефективності сільськогосподарського виробництва рішучу роль і грає орендний підряд.
- 14 . Поступили в продаж вироби акціонерського виробництва.
- 15 . У випадку невиконання умов договору одна із сторін вправі розторгнути його.
- 16 . Ми розробили необхідні міри по поліпшенню умов праці.
- 17 . Я даю добро на виробництво цієї продукції.
- 18 . Я настоюю а звільненні Петренка з посади.
- 19 . Я прийшов до такого висновку.
- 20 . На зборах виступали слідуючі працівники: Петренко, Лісовий, Загребельна
- 21 . По технічним причинам майстерня тимчасово не працює.
- 22 . Об'єм робіт на заводі зріс у півтори рази.
- 23 . Із-за тебе ми спізнились.
- 24 На зустрічі з відомими фахівцями присутня більша половина колектива.
- 25 . Завдання виконане, не дивлячись на несприятливі обставини.
- 26 . У квітні місяці у нього було самовільних прогулів.
- 27 . Треба враховувати особливості і специфіку газетного стилю.

- 28 . Осягнення вершин професійної майстерності – постійна і щоденна праця.
- 29 . Депутат підняв надто актуальне питання.
- 30 . Для зборів багаточисленного колективу було виділено актову залу
- 31 . Я рахую, що це питання можна розглянути в слідуючий раз.
- 32 . Мова йшла про нові технології виробництва.
- 33 . У боротьбі за збільшення ефективності сільськогосподарського виробництва рішучу роль грає орендний підряд.
- 34 . Поступили в продаж вироби акціонерського виробництва.
- 35 . У випадку невиконання умов договору одна із сторін вправі розторгнути його.
- 36 . Ми розробили необхідні міри по поліпшенню умов праці.
- 37 . Я даю добро на виробництва цієї продукції.
- 38 . Я настоюю на звільненні Петренка з посади.
- 39 . Я прийшов до такого висновку.

Завдання 90

Відредагуйте документ.

Моя автобіографія

Я, Яковенко Олена Вячеславна 1994 року народження, народилась у м. Києві 23 мая. Моя сім'я складається з чотирьох чоловік .У мене є два брати – Вася і Ваня , папа з мамою. Брат Василь народився у 1989 г. він зараз ходить у школу , є учнем старших класів. Брат Іван – на два р. старше і вчиться у тій же школі. Батько Яковенко Вячеслав Федорович працює у податковій інспекції , мама – Юля Петрівна працює у сберкасі касиром .Ми живемо дуже дружно . Коли мені виповнилось 6 рок. мама повела мене у школу. На протязі 11 років я гарно вчилась і закінчила з гарними показниками. Поступила у Національний Університет України КПІ, де і учусь на 1 курсі, група дружна,

факультет електроніки. Я маю гарні знання з англійської мови і у школі зайняла призове місце у районній олімпіаді.

Живу з батьками і братами по адресу – Київ, Гарматна 7 ,47 кв.

Яковенко Олеся Вячеславовна.

27.10.2016 р.

Завдання 91

Складіть словосполучення. Зі слів, поданих у дужках, виберіть те, яке є правильними, свій вибір обґрунтуйте. Як називаються слова, що подані у дужках.

(Засвоювати, освоювати) правила; (засвоювати, освоювати) землі;
(засвоювати, освоювати) кошти; (ознайомити, познайомити) з приятелями;
(втратити, втрати) під час транспортування; фінансові (витрати, втрати);
(витрати, втрати) на соціальне забезпечення; (витрати, затрати) матеріальних і фінансових ресурсів; (виплата, оплата, плата) відсотків; умови (виплати, оплати, плати);(виплати, оплати, плата) за навчання; (обумовлювати, зумовлювати) якість; (обумовлювати, зумовлювати) пунктом договору;
(заснований, оснований) на вченні; (засноване, основане) товариство;
(професійний, професіональний) обов'язок; (професійний, професіональний) театр.

Завдання 92

Відредагуйте словосполучення.

Сік з клюкви , хокейна клюшка, смачна клубніка, шкіряний кошелек, смачна лапша, дитячі коньки, кружка молока, маніяк, мітингуючі, Мілошевич, молодожони, система аналогів, натошак, моральні начала, працювати цілу, неділю,особняк, на обочині, гарні обої, тепле одіяло,тролейбусна остановка, палатка, переписка з читачами, триматися за перила, свіже печення, в поті

лиця, медзаключення, у, порядку виключення, питання вияснено, наїзники, підписка газет, переписка з, читачами.

Завдання 93

Відредагуйте словосполучення.

Безнаказанність судді, митися в бані, два пучка петрушки, реєстр виборців, велика прихожа, святкова продаж товарів, працювати цілу неділю, хронічна нежить, моральні начала, біла мука, весільний наряд, виписка з листа, без будь-яких виключень, вербовка громадян, поїздка у Венгрію, цікава брошура, жили на відшибі, паперова волокита, відношення до справи, запалення десен, лікувальне голодання, два гектара землі, диплом другого степеня, вклад у справу розбудови держави, був на стажировці в Германії.

Завдання 94

Відредагуйте речення.

Будучи маленькою, мама часто розповідала дочці казки. Хлопчик кинувся на допомогу бабусі і не звертаючи уваги на свого товариша. Повернувшись з— за кордону, йому забаглоось відкрити власну фірму. Щоденно тренуючись, нас не полишала віра в перемогу. Приїхавши в місто, було вже пізно. Вивчаючи маршрути Криму, ми влітку поїдемо туди відпочивати. Читаючи історичний роман у віршах «Маруся Чурай» Ліни Костенко, у мене виникло почуття гордості за талановитий український народ.

Завдання 95

Перекладіть українською мовою подані слова.

Пеницилин, архивариус, Вифлием, жюри, парашут, Тибет, миелит, Сардиния, Вавилон, пріоритет, превентивный, амиксин, аспірин, миля, Ватикан, кипарис, парфюмерія, миля, Чикаго.

Завдання 96

Розкриваючи дужки виберіть правильний варіант написання і відтворіть текст.

Потік соня(ш, ч)ного випромінюва(н, нн)я, що проходить через площу 1 м^2 р(з, рос)ташова(нн, н)у перп(е, и)нд(е,и)кулярно потоку випромінюва(н, нн)я на відстані однієї астрономічної одиниці від центр(а, у) (С, с)о(н, нь)ця (на вході в атмосферу Землі) дорівнює 1367 Вт/м^2 (соня(ш, ч)на постійна).

Через поглинання атмосферою (З, з)емлі, максимальний потік соня(ч, ш)ного випромінювання на рівні моря — 1020 Вт/м^2 . Середньодобове значення поток(у, а) (С, с)оня(ч, ш)ного випромінювання як мінімум в три раз(и, а) ме(н, нь)ше (через зміни дня і ночі і зміни кута сонця над (г,г)оризонтом). Взимку в помірних широтах це значення в два раз(и, а) ме(н, нь)ше. Ця кількість енергії з одиниці площі визначає можливості соня(ч, ш)ної енергетики.

Перспективи соня(ч, ш)ної енергетики також зме(н, нь)шуються внаслідок глобального затемнення — антропо(г, г)енного зме(нь, н)шення соня(ш, ч)ного випромінювання, що доходить до поверхні (з, З)емлі. (з Вікіпедії)

Завдання 97

Розкриваючи дужки виберіть правильний варіант написання і відтворіть текст.

Турбогенератор - електричний с(и, е)нхронний генератор змі(н, нн)ого (три, трьох)фазного струм(у, а) з пр(о, и)водом від парової або газової турб(и, і)ни.

Тобто, турбогенератор - це поєднання турб(і, и)ни, (без, бес)посередньо з'єдна(нн, н)ої з електричним генератором для вироблення електроенергії. Турбогенератор має неявнополіусний ротор (індуктор); частота обертання ротор(у, а) 3000 хв-1. Охолодження повітряне, водневе або форсова(н, нн)е воднево-водяне. Потужність пром(и, е)слових турбогенераторів досягає 800-1200 МВт. Більшу частину електроенергії (в, у) нашої країні одержують за допомогою турбогенераторів.

Завдання 98

Відредагуйте текст заяви.

*Директору
Інститута загальної енергетики
НАН України
Кулик Михайло Миколайович
від випускника теплоенергетичного
факультета НУТУ»КПІ»
Кирилюка Дмитра*

Заява.

Прошу Вас взяти мене на роботу до Вашого інститута на посаду фіхівця відділу науково-організаційної роботи. Усі необхідні документи до заяви додаю.

Кирилюк

15.02.2016

Завдання 99

Підготуйте повідомлення за вимогами науково популярного підстилю на тему «Історія розвитку енергетики в Україні».

Завдання 100

Підготуйте презентацію на тему «Енергетична система області, де я

живу».

Завдання 101

Відредагуйте текст, розшифруйте скорочення.

Основні поняття в тепло-енергетиці.

На данному етапі розвиток людської цивілізації не можливий без великого використання енергії. Основними формами енергії, застосовуючоюся в даний час, є теплота і електрика. Природнім узагальненням грубезного обсягу даних з перетворення одних форм енергії у інші опинився закон зберігання і перетворення енергії.

Первинними джерелами теплової енергії в основному були і будуть органічне паливо (уголь, природній газ, нафта, горючі сланці та ін.). Предметом вивчення тепло-енергетики є термодинамічні цикли і схеми енергоустановок, ступінь їх довершеності, питання горіння палива, теплообміну, тепло-фізичні властивості робочих тіл та тепло-носителів. Перетворення енергії реалізуються в різних машинах, апаратах і пристроях. В енергетиці в основному використовуються п'ять видів установок: генеруючі, перетворювальні, аккумуляючі та споживаючі.

Ефективність енергоресурсів визначається к.к.д. К.к.д. більшості ПГУ і ГПУ – в середньому 50%. Установки, у яких перетворення здійснюється без електро-механічних генераторів- МГДГ, ТЕГ, ТЕМП.

Завдання 102

Прочитайте текст. Поясніть значення і походження підкреслених слів.

Київський науковець розробив унікальні вітряки, які завдяки незвичній формі виробляють енергію, навіть коли на вулиці майже не дме. Його розробка принесла Україні найпрестижнішу світову премію в галузі

альтернативної енергетики - "Зеленого Оскара". Науковець Олексій Оніпко показав власну розробку: об'ємні спіралі різного діаметра і на різній висоті. Для порівняння він встановив ліворуч звичайний вітряк. Три лопаті пропелера гучно крутяться за сильного вітру, коли ж протяг стихає, зупиняється, а різнокольорові "квітки" продовжили обертатись. Ефективність власного творіння Оніпко пояснює природною формою. Спіраль ніби закручує вітер у себе. Учений каже, хто був у натовпі, зрозуміє.

Над найефективнішою формою вчений працював десять років. Для тестувань разом із друзями-авіаторами склав посеред кімнати аеродинамічну трубу, яка розганяє вітер до 15 метрів за секунду. Кілька секунд обертання - і лампочка, яка встановлена на носі вітряка, загоряється. (за матеріалами новин ТСН)
<http://tsn.ua/ukrayina/kiyivskiy-naukovec-stvoriv-unikalniy-vitryak-na-yakiy-polyuyut-inozemni-kompaniyi-499624.html>

Завдання 103

Прочитайте текст. Запишіть підкреслені речення, замінивши цифри словами. Провідмінійте усі числівники, які є в цьому тексті.

На Кіровоградщині запрацювала перша в Україні рухома сонячна електростанція. Цей проект вирізняється застосуванням унікальних систем управління та динамічного стеження за Сонцем. Ефективність нових технологій рухомих платформ порівняно із нерухомими вища на 30 %.

Платформи мають функцію повного оберту та нахилу з 90 до 180 градусів. Коригування відбувається щосекунди, а кількість отриманої енергії можна відслідковувати кожні 10 хвилин. Показники зібраної електроенергії можна перевіряти в он-лайн режимі. А за бажанням власника електростанції енергію можна продавати державі за зеленим тарифом по 25 євроцентів за кіловат.

Кожна рухома платформа виробляє до 5 кіловат на 1 годину. Цього достатньо, аби забезпечити електрикою та теплом фермерське господарство, адміністративну будівлю та елеватор.

Унікальний для України проект коштував підприємцю 3 мільйони гривень. Строк придатності цих платформ – 25 років. На думку власника електростанції, цього часу має вистачити, аби держава перейняла досвід і почала використовувати безпечну і ефективну енергію сонця. (за матеріалами новин Телеканал новин "24")
http://24tv.ua/v_ukrayini_zapratsyuvava_persha_ruhoma_sonyachna_elektrostan_tsiya_n507302

Завдання 104

Прочитайте текст. Запишіть підкреслені речення, замінивши цифри словами. Провідмінійте усі числівники, які є в цьому тексті.

Зараз у світі найбільша частка електроенергії виробляється на АЕС з легководними реакторами, потужність яких перевищує 1300 ГВт (ел.). Атомна енергетика в процесі розвитку на практиці доводила свої переваги і економічну ефективність. З 1960 по 2008 рік у світі було побудовано більше 540 ядерних реакторів на АЕС (близько 100 реакторів з різних причин були закриті). Експлуатація ядерних реакторів у світі забезпечується роботою 250 заводів ядерного паливного циклу. У процесі реалізації ядерних програм для наукових цілей був побудований 651 дослідницький ядерний реактор, з яких нині працюють 284, у тому числі в Україні – 2. На сучасному етапі в усьому світі атомна енергетика дозволяє зменшити викиди вуглекислого газу на 3,4 млрд. тонн на рік. Лідером у цьому відношенні є країни Європи, де діючі АЕС дозволяють запобігти викиду 1,23 млрд. тонн вуглекислого газу щорічно. Далі йдуть: США – 900 млн. тонн; Японія – 440 млн. тонн; Росія – 210 млн. тонн; Південна Корея і

Україна – 160 млн. тонн вуглекислого газу. При цьому важливо відзначити, що ринкова вартість квоти на викид 1 млн. тонн вуглекислого газу на сьогодні становить від 20 до 45 млн. євро. При цьому питома вартість скорочення викиду 1 млн. тонн вуглекислого газу в розвинених країнах оцінюється на рівні 100–150 млн. євро.

Джерело <http://energetika.in.ua/ua/books/book-5/part->

Завдання 105

Прочитайте текст. Поясніть правопис підкреслених слів.

Ще в прадавні часи (I століття до нашої ери) природний оксид урану використовувався для виготовлення жовтої глазурі для кераміки. Перша важлива дата в історії дослідження урану— 1789 рік, коли німецький натурфілософ і хімік Мартін Генріх Клапрот відновив добуту з саксонської смоляної руди золотисто-жовту «землю» до чорної металоподобної речовини. На честь найбільш далекої з відомих тоді планет (відкритої Ершелем вісьмома роками раніше) Клапрот, вважаючи нову речовину елементом, назвав його ураном. П'ятдесят років уран Клапрота значився металом. Тільки в 1841 французький хімік Ежен Мелькіор Пеліго довів, що, незважаючи на характерний металевий блиск, уран Клапрота не елемент, а оксид UO₂. У 1840 Пеліго вдалося отримати справжній уран — важкий метал сіро-сталевого кольору і визначити його атомну вагу.

Тексты для переклада

Текст 1.

Уважаемые выпускники, мажьтесь солнцезащитными кремами!

Если бы я мог дать вам только один совет на будущее, он был бы как раз про солнцезащитные кремы. Выгода их использования была доказана учеными, в то время как остальные мои рекомендации не имеют более надежной основы, чем собственным путаный опыт, эти советы я вам сейчас изложу.

Наслаждайтесь силой и красотой своей юности, пока жизнь вам не нравится, она проходит. Поверьте мне, через 20 лет вы посмотрите на свои фотографии и вспомните с чувством, которые вы сейчас не можете понять. Сколько возможностей было открыто перед вами, и как же сказочно вы на самом деле выглядели. Вы не так много весите, как вам кажется. Не беспокойтесь о будущем, или хорошо, беспокойтесь, но знайте, что эти беспокойства также эффективны, как попытка решить алгебраическое уравнение с помощью пережевывания жевательной резинки.

Реальными неприятностями в вашей жизни, случаются события, которые никогда не трогали ваш беспокойный ум, такие, например, что застают вас врасплох в четыре часа вечера, в какой-нибудь обычный вторник. Ежедневно делайте что-нибудь из того, что вас пугает. Пойте. Относитесь бережно к сердцам других людей. Не миритесь с теми, кто равнодушен к вашему сердцу. Не забывайте чистить зубы. Не тратьте время на зависть, иногда вы впереди, иногда позади, гонка длинна, и в конце концов, вы ее ведете только с самим собой. Помните комплименты, которые вы получаете, но забывайте оскорбления, и если вы преуспеете в этом, то скажите мне как.

Храните ваши старые любовные письма, выбрасывайте старые банковские выписки. Периодически подтягивайтесь. Не чувствуйте себя

виноватым, если вы не знаете, что вы хотите делать с вашей жизнью. Самые интересные люди из тех, кого я знаю, понятия не имели в 22 года, как они хотят прожить свою жизнь, причем некоторые из наиболее интересные мне знакомых сорокалетних не знают до сих пор. Потребляйте кальций. Бережно относитесь к своим коленям, вам их будет не хватать, когда они выйдут из строя. Может быть, вы вступите в брак, может быть нет. Может быть, у вас будут дети, может быть нет. Может быть, вы разведетесь в сорок, а может быть наоборот, вы будете отплясывать танец маленьких утят на семьдесят пятой годовщине своей свадьбы. Что бы вы ни делали, не хвалите себя слишком много, но и не ругайте тоже. Ваш выбор, как и у всех, наполовину во власти случая. Наслаждайтесь своим телом, используйте его, как вы только можете, и не бойтесь того, что другие люди думают об этом. Тело, это самый прекрасный инструмент, которым вы когда-либо будете обладать. Танцуйте, даже если вам негде этого делать кроме вашей гостиной. И пожалуйста, не читайте журналы о красивой жизни, они только заставят вас чувствовать себя отвратительно. Будьте благодущны со своими братьями и сестрами, они, ваша лучшая связь с прошлым, и те, кто скорее всего будут рядом с вами в будущем. Поймите, что друзья приходят и уходят, но за нескольких драгоценных нужно держаться. Прилагайте все усилия, чтобы преодолеть разрывы в географии и в жизни, потому что чем старше вы становитесь, тем больше вам нужны будут люди, которых вы знали когда вы были молоды. Поживите немного в Москве, но покиньте ее, прежде чем она сделает вас твердым. Поживите на острове Бали, но покиньте его, прежде чем он сделает вас мягким. И вообще, путешествуйте.

Примите несколько неизбежных истин, цены будут расти, политики будут изменять своим женам. Вы тоже будете стареть, и когда вы состаритесь, вы будете фантазировать, что когда вы были молоды, цены были разумными, политики были благородными и дети уважали своих стариков. Кстати, уважайте своих стариков, вы никогда не знаете, когда они уйдут навсегда. Не рассчитывайте, что кто-нибудь будет обеспечивать вас. Может

быть у вас есть свой инвестиционный фонд, может быть у вас есть богатый супруг или супруга, но вы никогда не знаете, когда каждый из них может покинуть вас. Не экспериментируйте слишком много с вашими волосами, или к тому времени, когда вам стукнет сорок, они будут выглядеть на восемьдесят пять. Все мы когда-нибудь уйдем, но важно продержаться до конца во что-то веря. В этом самая большая трудность, потому, что кажется, что нет ни черта такого во что действительно стоило бы верить. Вот такие вот советы, уважаемые выпускники. Но будьте осторожны и терпеливы с теми, кто вам их дает, совет – это форма ностальгии, это способ выуживания прошлого из мусорной кучи, закрашивание свежими красками нелицеприятных моментов и переработки его в нечто более дорогое, чем оно было. Но то, что солнцезащитные кремы действительно спасают вашу кожу от ожогов, это доказано учеными, так что смело мажьтесь.

(Курт Воннегут "Речь перед выпускниками" 1997)

Текст 2

И теперь и в дальнейшем, я думаю, имеет, смысл сосредоточиться на точности вашего языка. Старайтесь расширять свой словарь и обращаться с ним так, как вы обращаетесь с вашим банковским счетом. Уделяйте ему много внимания и старайтесь увеличить свои дивиденды. Цель здесь не в том, чтобы способствовать вашему красноречию в спальне или профессиональному успеху – хотя впоследствии возможно и это, – и не в том, чтобы превратить вас в светских умников. Цель в том, чтобы дать вам возможность выразить себя как можно полнее и точнее; одним словом, цель – ваше равновесие. Ибо накопление невыговоренного, невысказанного должным образом может привести к неврозу. С каждым днем в душе человека меняется многое, однако способ выражения часто остается одним и тем же. Способность изъясняться отстает от опыта. Это пагубно влияет на психику.

Чувства, оттенки, мысли, восприятия, которые остаются

неназванными, произнесенными и не довольствуются приблизительностью формулировок, скапливаются внутри индивидуума и могут привести к психологическому взрыву или срыву. Чтобы этого избежать, не обязательно превращаться в книжного червя. Надо просто приобрести словарь и читать его каждый день, а иногда – и книги стихов. Словари, однако, имеют, первостепенную важность. Их много вокруг; к некоторым прилагается лупа. Они достаточно дешевы, но даже самые дорогие среди них (снабженные лупой) стоят гораздо меньше, чем один визит к психиатру. Если вы все же соберетесь посетить психиатра, обращайтесь с симптомами словарного алкоголизма.

2. Старайтесь не слишком полагаться на политиков – не столько потому, что они неумны или бесчестны, как чаще всего бывает, но из-за масштаба их работы, который слишком велик даже для лучших среди них, – на ту или иную политическую партию, доктрину, систему или их прожекты. Они могут в лучшем случае несколько уменьшить социальное зло, но не искоренить его.

Каким бы существенным ни было улучшение, с этической точки зрения оно всегда будет пренебрежимо мало, потому что всегда будут те – хотя бы один человек, – кто не получит выгоды от этого улучшения. Мир несовершенен; Золотого века никогда не было и не будет. Единственное, что произойдет с миром, – он станет больше, т.е. многолюдней, не увеличиваясь в размерах. Сколь бы справедливо человек, которого вы выбрали, ни обещал поделить пирог, он не увеличится в размерах; порции обязательно станут меньше. В свете этого – или скорее в потемках – вы должны полагаться на собственную домашнюю стряпню, то есть управлять миром самостоятельно – по крайней мере той его частью, которая вам доступна и находится в пределах вашей досягаемости. Однако, осуществляя это, вы также должны приготовиться к горестному осознанию, что даже вашего собственного пирога не хватит; вы должны приготовиться к тому, что вам, по всей вероятности, придется отведать в равной мере и благодарности и

разочарования. Здесь самый трудный урок для усвоения – не терять усердия на кухне, ибо, подав этот пирог хотя бы однажды, вы создаете массу ожиданий. Спросите себя, по силам ли вам такая бесперебойная поставка пирогов, или вы больше рассчитываете на политиков? Каков бы ни был исход этого самокопания – может ли мир положиться на вашу выпечку? – начните уже сейчас настаивать на том, чтобы все эти корпорации, банки, школы, лаборатории, или где вы там будете работать, и чьи помещения отапливаются и охраняются полицией круглые сутки, впустили бездомных на ночь, сейчас, когда зима.

3. Старайтесь не выделяться, старайтесь быть скромными. Уже и сейчас нас слишком много, и очень скоро будет много больше. Это карабканье на место под солнцем обязательно происходит за счет других, которые не станут карабкаться. То, что вам приходится наступать кому-то на ноги, не означает, что вы должны стоять на их плечах. К тому же, все, что вы увидите с этой точки – человеческое море плюс тех, кто подобно вам занял сходную позицию видную, но при этом очень ненадежную: тех, кого называют богатыми и знаменитыми. Вообще-то, всегда есть что-то неприятное в том, чтобы быть благополучнее тебе подобных, особенно когда этих подобных миллиарды. К этому следует добавить, что богатых и знаменитых в наши дни тоже толпы и что там, наверху, очень тесно. Так что, если вы хотите стать богатыми или знаменитыми или и тем и другим, в добрый час, но не отдавайтесь этому целиком. Жажда чего-то, что имеет кто-то другой, означает утрату собственной уникальности; с другой стороны, это, конечно, стимулирует массовое производство. Но, поскольку вы проживаете жизнь единожды, было бы разумно избегать наиболее очевидных клише, включая подарочные издания. Сознание собственной исключительности, имейте в виду, также подрывает вашу уникальность, не говоря о том, что оно сужает ваше чувство реальности до уже достигнутого. Толкаться среди тех, кто, учитывая их доход и внешность, представляет – по крайней мере теоретически – неограниченный потенциал, много лучше

членства в любом клубе. Старайтесь быть больше похожи ими на них, чем на тех, кто на них не похож; старайтесь носить серое. Мимикрия есть защита индивидуальности, а не отказ от нее. Я посоветовал бы вам также говорить потише, но, боюсь, вы сочтете, что я зашел слишком далеко. Однако помните, что рядом с вами всегда кто-то есть: ближний. Никто не просит вас любить его, но старайтесь не слишком его беспокоить и не делать ему больно; старайтесь наступать ему на ноги осторожно; и, если случится, что вы пожелаете его жену, помните по крайней мере, что это свидетельствует о недостатке вашего воображения, вашем неверии в безграничные возможности жизни или незнании их. На худой конец, постарайтесь вспомнить, из какого далека – от звезд, из глубин вселенной, возможно, с ее противоположного конца – пришла просьба не делать этого, равно как и идея возлюбить ближнего как самого себя. По-видимому, звезды знают больше о силе тяготения, а также и об одиночестве, чем вы; ибо они – глаза желания.

(Иосиф Бродский "Речь на стадионе" 1988)

Текст 3

"Люди часто бывают безосновательны, нелогичны и эгоистичны. В любом случае, прощай их. Если ты добр, люди могут обвинить тебя в эгоизме и скрытых намерениях. В любом случае оставайся добрым.

Если ты успешен, ты завоеешь не настоящих друзей, а настоящих врагов. В любом случае, будь успешным.

Если ты честен и искренен, то люди могут обманывать тебя. В любом случае, оставайся честным и искренним.

То, что ты строил годами, кто-то может разрушить за одну ночь. В любом случае, продолжай строить.

Если ты обрёл покой и счастье, они могут завидовать тебе. В любом случае, будь счастливым.

То хорошее, что ты делаешь сегодня, скорее всего завтра забудется

людьми. В любом случае, твори добро.

Отдавай миру всё лучшее, что у тебя есть и этого будет всегда недостаточно. В любом случае, отдавай миру всё лучшее, что имеешь.

(Мать Тереза "В любом случае")

Текст 4

Но есть еще кое-что, что я должен сказать моему народу, стоящему на благодатном пороге у входа во дворец справедливости. В процессе завоевания при надлежащего нам по праву места мы не должны давать оснований для обвинений в неблагоприятных поступках. Давайте не будем стремиться утолить нашу жажду свободы, вкушая из чаши горечи и ненависти. Мы должны всегда вести нашу борьбу с благородных позиций достоинства и дисциплины. Мы не должны позволить, чтобы наш созидательный протест выродился в физическое насилие.

Мы должны стремиться достичь величественных высот, отвечая на физическую силу силой духа. Замечательная воинственность, которая овладела негритянским обществом, не должна привести нас к недоверию со стороны всех белых людей, поскольку многие из наших белых братьев осознали, о чем свидетельствует их присутствие здесь сегодня, что их судьба тесно связана с нашей судьбой и их свобода неизбежно связана с нашей свободой. Мы не можем идти в одиночестве. И начав движение, мы должны поклясться, что будем идти вперед.

Мы не можем повернуть назад. Есть такие, которые спрашивают тех, кто предан делу защиты гражданских прав: "Когда вы успокоитесь?" Мы никогда не успокоимся, пока наши тела, отяжелевшие от усталости, вызванной долгими путешествиями, не смогут получить ночлег в придорожных мотелях и городских гостиницах. Мы не успокоимся, пока основным видом передвижений негра остается переезд из маленького гетто в большое. Мы не успокоимся, пока негр в Миссисипи не может голосовать, а

негр в Нью-Йорке считает, что ему не за что голосовать. Нет, нет у нас оснований для успокоения, и мы никогда не успокоимся, пока справедливость не начнет струиться, подобно водам, а праведность не уподобится мощному потоку.

У меня есть мечта, что настанет день, когда наша нация воспрянет и доживет до истинного смысла своего девиза: "Мы считаем самоочевидным, что все люди созданы равными".

У меня есть мечта, что на красных холмах Джорджии настанет день, когда сыновья бывших рабов и сыновья бывших рабовладельцев смогут усестись вместе за столом братства.

У меня есть мечта, что настанет день, когда даже штат Миссисипи, пустынный штат, изнемогающий от накала несправедливости и угнетения, будет превращен в оазис свободы и справедливости.

У меня есть мечта, что настанет день, когда четверо моих детей будут жить в стране, где о них будут судить не по цвету их кожи, а по тому, что они собой представляют.

У меня есть мечта сегодня.

У меня есть мечта, что настанет день, когда в штате Алабама, губернатор которого ныне заявляет о вмешательстве во внутренние дела штата и непризнании действия принятых конгрессом законов, будет создана ситуация, в которой маленькие черные мальчики и девочки смогут взяться за руки с маленькими белыми мальчиками и девочками и идти вместе, подобно братьям и сестрам.

У меня есть мечта сегодня.

У меня есть мечта, что настанет день, когда все низины поднимутся, все холмы и горы опустятся, неровные местности будут превращены в равнины, искривленные места станут прямыми, величие Господа предстанет перед нами и все смертные вместе удостоверятся в этом.

Такова наша надежда. Это вера, с которой я возвращаюсь на Юг.

(Мартин Лютер Кинг "У меня есть мечта")

Текст 5

Термодинамика и молекулярная физика

Коэффициент поверхностного натяжения жидкостей обычно определяются двумя способами: или через поверхностную энергию единицы площади поверхности, или через силу, действующую на единицу длины границы раздела между поверхностью жидкости и поверхностью тела, ограничивающей жидкость.

Большинство способов экспериментального измерения коэффициента поверхностного натяжения исходят из силовой характеристики поверхностного натяжения, используя эффект смачиваемости поверхности твердого тела жидкостью.

Если средняя длина пробега молекул газа значительно больше размера отверстия в стенке сосуда с газом, то каждая молекула пролетает через отверстие без столкновения с соседними молекулами газа, т.е. движение молекул через отверстие не носит коллективного характера, который наблюдается, например, при выходе пара из носа чайников или при выходе воздуха из камеры мяча и шины автомобиля. Условие малости размеров отверстия по сравнению со средней длиной пробега молекул можно достичь в достаточно разреженных газах. Течение газа через отверстие в таких условиях, называемое молекулярным течением, отличается от обычного истечения газа через отверстие и называется эффузией. Явление эффузии было использовано для разделения изотопов урана при создании ядерного оружия.

Тепловой насос – это установка, предназначенная для передачи количества теплоты от менее нагретого тела к более нагретому, например, для обогрева помещения. Принцип работы теплового насоса такой же, как и в холодильной установке (холодильнике), т.е. используется обратный термодинамический цикл. С помощью теплового насоса можно, затратив 1

Дж энергии (электроэнергии или энергии от сжигания топлива), закачать в помещение тепловую энергию в количестве, большем 1 Дж. Это означает, что эффективность работы теплового насоса (с точки зрения экономики и стоимости затрат на обогрев помещения) выше, чем традиционного электрообогревателя.

Часто возникает проблема эффективного теплообмена, когда требуется передать максимально возможное количество теплоты от нагретого тела к холодному с минимальными потерями тепла на нагрев других тел.

Пусть имеются одинаковые массы горячей с температурой T_1 и холодной с температурой t_2 воды (жидкости). Возникает вопрос, до какой максимальной температуры T можно нагреть холодную воду, используя тепло только горячей воды и не беря энергию у других тел?

Не спешите с ответом. Оказывается, существует способ теплообмена, когда одинаковые массы воды обмениваются температурами, т.е. холодная вода нагревается до температуры T_1 .

(из журнала "Новосибирская открытая образовательная сеть")

Текст 6

С давних времен деятельность его покрыта налетом таинственности... Кто же он. Этот некто, инкогнито, который, будучи неправым, никогда не ошибается? И при этом умеет дважды подумать, чтобы промолчать о том, что знает, но сказать в три раза больше того. Чего не знает. Тот, кто будучи отправлен на все четыре стороны, оказывается в п'ятой. Он предвидит все на ближайшие шесть дней, а в конце недели объявляет, почему предвидение не сбылось... Тот человек, который трудных вопросов в одиночку не решает, а собравшись с себе подобными, доказывает, что решить их невозможно. Наконец, говорит о неприятных вещах самым приятным образом... Кто же он? Несомненно, дипломат.

Официальный представитель своей страны, он стремится ослабить напряженность в отношениях между государствами – ту самую напряженность, которая, возможно, не возникла бы, не будь дипломатов. Или наоборот, позникала бы гораздо чаще. Занимаясь всеми этими делами, настоящий дипломат держит наготове оружие остроумия.

«Посол – это честный человек, отправленный за границу, чтобы обманывать во имя блага своей родины», – то ли шутя, то ли серьезно сказал в 17 в. дипломат Генри Баттон. Эта фраза стоила сэру Генри карьеры, но стала крылатой.

(Любовь Орлова «Этикет»)

Текст 7.

Выступление перед аудиторией

Рано или поздно необходимость публичного выступления обрушивается на каждого из нас. Это может быть всего – навсего речь на собрании собственного коллектива или в клубе, но для неподготовленного, робкого и неуверенного в себе человека даже такое неофициальное появление на публике может превратиться в сущий ад.

Искусство словесной импровизации достигается большой практикой. Говорят, Бернард Шоу, потерпев неудачу при первой попытке выступить перед аудиторией, присоединился к Фабианскому обществу, где использовал любую возможность произнести речь до тех пор, пока к нему не пришло умение говорить легко и свободно. Многие ораторы специально запинаятся и делают ошибки, чтобы их выступление звучало более естественно и непринужденно. Тот, кто говорит слишком уверенно, иногда рискует утратить расположение аудитории. Очевидно, что это происходит из-за того, что каждый слушатель мысленно ставит себя на место выступающего и болезненно переживает собственную неловкость и замешательство, которые могли бы возникнуть при подобных

обстоятельствах. Вот почему слишком самоуверенное и бойкое начало речи часто вызывает враждебность аудитории.

(Любовь Орлова «Этикет»)

Текст 8

Правила оформления резюме

1. Резюме должно иметь ярко выраженную структуру и простой язык изложения. У работодателя должно уйти минимум времени на его просмотр.
2. Резюме должно быть правильно оформленным. При его чтении не должно рассеиваться внимание. Необходимо сочетать аккуратные промежутки, ровные поля и не пренебрегать абзацами.
3. Резюме должно быть кратким. Оптимальный объем – 1 страница. Обязательно излагайте смысл грамотно, избегайте второстепенных деталей.
4. Резюме должно быть продуманным. Его содержание должно полностью соответствовать направлению работы, на которую вы претендуете. Если вы можете занимать разные должности, отправляйте несколько резюме.
5. Резюме должно быть точным.
6. Резюме должно быть аккуратным, внешне привлекательным. Используйте качественную бумагу, шрифт должен быть хорошо читаемым (12 – 14).
7. Резюме должно быть простым. Не увлекайтесь графическими рисунками, рамками и прочей ерундой. Не усложняйте текст аббревиатурами. Полностью пишите названия школ, институтов.
8. Резюме должно быть безупречно отредактировано, однозначно.

9. Резюме должно быть официальным. Не перегружайте его данными личного характера, а именно: сведениями о родственниках, вашем весе, росте, здоровье. Не прикладывайте к резюме свою фотографию (только по требованию работодателя)

Текст 9

- Пан Роман, какие угрозы вы видите в принятом языковом законе?
- Угроза заключается в том, что не только украинский язык как грамматическая система, но и речь как процесс общения вытесняется на околицы общественного бытия. Уничтожение сферы функционирования языка приведет к исчезновению среды, где функционирует культура. Это угрожает историческому бытию нашего народа. Все мы превращаемся в нациокультурных маргиналов. По определению одного исследователя, этнический маргинал – это человек, стоящий на грани двух культур и не воспринимающий ни одной из них как полноценный участник. В культурном и цивилизационном плане не столько Горловка дрейфует во Львов, сколько Львов дрейфует к ней. Данный закон будет способствовать углублению кризиса идентичности украинского народа. Если машина русификации будет продолжать работать в таком же темпе, в ближайшие 30 лет мы можем исчезнуть как реальное сообщество.
- Насколько характерен этнический маргинализм для украинского общества?
- Процесс маргинализации в Украине продолжается последние 200 лет. «Плавильным тигелем» (модель этнического развития, согласно которой люди разного происхождения становятся единым целым, стирая собственные этнические признаки и отличия в угоду определенной культуры) в этом процессе выступает русифицированный город. Индикатором маргинала является то, что он разговаривает на суржике и

становится раздвоенной, психологически амбивалентной личностью. Этот человек перестал быть ее реципиентом и интерпретатором. Внешним проявлением украинского маргинализма является диглоссия, которой подменяется билингвизм. Оба термина являются дефинициями двуязычия, но разница заключается в том, что диглоссия – это употребление того или иного языка зависимо от определенной ситуации в среде. То есть в сфере публичной жизнедеятельности человек находится под давлением ожиданий среды. Однако стоит заметить, тот факт, что человек в известной степени стесняется употреблять свой родной язык, свидетельствует о наличии комплекса неполноценности – еще одного признака культурного маргинала.

(З газети «День»)

Текст 10

«Все три всадника ехали молчаливо. Старый Тарас думал о давнем: перед ним проходила его молодость, его лета, его протекшие лета, о которых всегда почти плачет козак, желавший бы, чтобы вся жизнь его была молодость. Он думал о том, кого он встретит на Сечи из своих прежних сотоварищей. Он вычислял, какие уже перемерли, какие живут еще. Слеза тихо круглилась на его зенице и поседевшая голова его уныло понурилась. Сыновья его были заняты другими мыслями. Теперь кстати сказать что-нибудь о сыновьях его. Они были отданы по двенадцатому году в Киевскую академию, потому что все почетные сановники тогдашнего времени считали необходимостью дать воспитание своим детям, хотя это делалось с тем, чтобы после совершенно позабыть его. Они тогда были, как все, поступавшие в бурсу, дики, воспитаны на свободе, и там уже они обыкновенно несколько шлифовались и получали что-то общее, делавшее их похожими друг на друга. Старший Остап, начал с того свое поприще, что в первый год еще бежал. Его возвратили, высекли

страшно и засадили за книгу. Четыре раза закапывал он свой букварь в землю и четыре раза, отодравши его бесчеловечно, покупали ему новый. Но, без сомнения, он повторил бы и в пятый, если бы отец не дал ему торжественного обещания продержать его в монастырских служках целые двадцать лет и что он не увидит Запорожья вовеки, если не выучится в академии всем наукам. С этого времени Остап начал с необыкновенным старанием сидеть за скучною книгою и скоро стал наряду с лучшими.

Остап считался всегда одним из лучших товарищей. Он редко предводительствовал другими в дерзких предприятиях – обобрать чужой сад или огород. Но зато он был всегда одним из первых, приходивших под знамена предприимчивого бурсака. И никогда, ни в каком случае не выдавал своих товарищей. Никакие плети и розги не могли заставить его это сделать».

(М.Гоголь «Тарас Бульба»)

Текст 11

Электроэнергетика – наука о выработке, передаче и потреблении электроэнергии, а также о разработке устройств для этих целей. К таким устройствам относят: трансформаторы, электрические генераторы, ТЭНы, электродвигатели, низковольтную аппаратуру и электронику для управления силовыми приводами. Многие государства мира имеют электрическую сеть, называемую электроэнергетической системой, которая соединяет множество генераторов с потребителями энергии. Потребители получают энергию из сети, не тратя ресурсы на выработку своей собственной энергии. Энергетики работают как над проектированием и обслуживанием сети, так и над энергетическими системами, присоединёнными к сети. Такие системы называются внутрисетевыми и могут как поставлять энергию в сеть, так и потреблять её. Энергетики работают также и над системами, не присоединёнными к сети, называемыми внесетевыми, которые в некоторых случаях являются

более предпочтительными, чем внутрисетевые системы. Имеется перспектива создания энергетических систем, контролируемых со спутника, имеющих обратную связь в реальном времени, что позволит избежать скачков напряжения и предотвратить нарушения энергоснабжения. Электромеханика рассматривает общие принципы электромеханического преобразования электрической энергии и их практическое применение для проектирования и эксплуатации электрических машин. Предметами изучения электромеханики являются: преобразование электрической энергии в механическую и наоборот, электрические машины, электромеханические комплексы и системы. Цель электромеханики – управление режимами работы и регулирование параметров обратимого преобразования электрической энергии в механическую. К основным направлениям электромеханики относятся: общая теория электромеханического преобразования энергии; проектирование электрических машин; анализ переходных процессов в электрических машинах. Задачами автоматических систем управления (и автоматизации в целом) является моделирование различных динамических систем и разработка систем управления, которые заставляют работать динамические системы нужным образом. Для создания таких устройств могут использоваться электрические схемы, процессоры цифровой обработки сигналов, микроконтроллеры и программируемые логические контроллеры. Системы управления имеют широкую область применения от систем, встраиваемых в энергетические установки (например, на коммерческих авиалайнерах), автоматов постоянной скорости (имеющихся во множестве современных автомобилей) и ЧПУ в станках до систем управления на базе промышленных ПК в автоматизации промышленного производства. Инженеры часто используют обратную связь при проектировании систем управления. Например, в автомобиле с автоматом постоянной скорости скорость транспортного средства постоянно отслеживается, и данные передаются системе, которая соответственно регулирует выходную

мощность двигателя. Если имеется стандартная система обратной связи, можно использовать теорию управления для определения того, как система должна реагировать на поступающую информацию

Текст 12

Ещё в XVII веке немецкий астроном Иоганн Кеплер, исходя из наблюдений за хвостами комет при приближении к Солнцу, предположил, что свет может оказывать давление на вещество. Хотя позже оказалось, что это не единственный механизм этого отклонения, идея Кеплера оказалась плодотворной для развития астрономии. Например, было показано, что световое (радиационное давление один из самых главных механизмов, которые отвечают за динамику частиц в межзвёздном пространстве. Через два столетия после исследований Кеплера Джеймс Максвелл рассчитал значение светового давления с помощью своей теории электромагнитных явлений. Этот эффект был экспериментально измерен в 1910 году российским физиком Петром Лебедевым, который продемонстрировал, что свет оказывает давление на тела. В 1970 году, действие сил, связанных с рассеиванием и градиентами интенсивности света, на частицы микронных размеров было опубликовано в научной литературе Артуром Ашкином. Много позже, Ашкин и коллеги сообщили о первом наблюдении того, что в настоящий момент называется оптической ловушкой, то есть сфокусированного пучка света, способного к удержанию микроскопических частиц (10 нм-10 мкм) неподвижно в трёх измерениях. Подобный принцип используется и для лазерного охлаждения, метода, который позволил довести температуру атомов в оптической ловушке до наименьших значений, недостижимых другими средствами. Метод был предложен советским физиком Летоховым в 1968 году и реализован той же группой Ашкина в 1978 году. Исследовательскую работу продолжил Стивен Чу (в прошлом сотрудник Ашкина), который за эту работу получил Нобелевскую премию в 1997 году. В 1980-х годах Стивен Блок (англ. Steven Block) и Говард Берг

впервые применили технологию оптического пинцета в биологии, используя её, чтобы удерживать бактерию с целью изучения бактериальных жгутиков. Уже в 1990-х годах исследователи, такие как Карлос Бустаманте, Джеймс Спудич и Стивен Блок применили принцип оптической силовой спектроскопии, чтобы характеризовать биологические двигатели молекулярного масштаба. Эти молекулярные моторы встречаются повсеместно в биологии, и отвечают за передвижение клеток, изменение их формы и за транспорт в пределах клетки. Оптические ловушки позволили этим биофизикам наблюдать силы и динамику молекулярных моторов на примере одной молекулы. Оптическая силовая спектроскопия позволила лучше понять схоластическую (случайную) природу этих вырабатывающих энергию молекул.

Текст 13

Австралийский писатель, исследователь и миллионер Аллан Пиз известен как «мистер язык тела». Он один из лучших в мире специалистов по мимике, жестам и тонкостям невербального общения, автор 15 бестселлеров, 9 из которых — мировые. Главное место в лекциях, с которыми Аллан выступает по всему миру, он отводит, в основном, теме взаимопонимания между мужчиной и женщиной.

Журналист «ФАКТОВ» посетила семинар Аллана Пиза в Киеве и поговорила с мэтром о том, чем отличаются цели и потребности мужчин и женщин.

— Вы утверждаете, что мужчине и женщине имеет смысл относиться друг к другу как к существам с разных планет. Почему?

— У нас по-разному устроен мозг, разные биологические цели и задачи. Противоречия между женщиной возникают из-за нашей эволюционной разности. Противоположности притягиваются, но с течением времени то, что привлекло, может начать раздражать и отторгать. Возникает непонимание, мы начинаем сравнивать друг друга, самоутверждаясь через конфронтацию.

А между тем у мужчин и женщин множество точек соприкосновения, и никто из нас не хуже и не лучше — мы просто разные. К примеру, внимательно изучив снимки головного мозга сотен мужчин и женщин в возрасте от 8 до 22 лет, я увидел, что мозг — а точнее, нейронные связи между его зонами — у представителей двух полов сильно отличается. У мужчин большинство реакций происходит между передней и задней частями мозга — в одном из полушарий. У женщин в процессе обработки информации в равной степени связаны оба полушария, и соединений между ними на 35 процентов больше, чем у мужчин.

Что это значит? Женщина — многозадачна. Она умеет одновременно делать четыре-пять не связанных между собой дел. К примеру, печатает, разговаривает по телефону, слышит, о чем беседуют коллеги, и пьет чай. А мужчина однозадачен. Он концентрируется на единственной цели и решает одну задачу за единицу времени.

— Что мужчины делают лучше, чем женщины, и почему?

— Мужчина «заточен» на попадание в цель. Сотни тысяч лет задачей мужчины было — отыскать добычу, победить, а после этого найти дорогу домой. Мужчина гораздо лучше, чем женщина, ориентируется в пространстве. Это объясняет, почему пилоты, инженеры и архитекторы — в основном мужчины. Это не сексизм. Женщины сами не стремятся к этим занятиям, они их мало интересуют.

Мозг охотника позволяет мужчине мысленно переворачивать объект вверх тормашками. Поэтому мужчины легко читают топографические карты, тогда как женщины — нет.

Только у 10—15 процентов женщин визуально-пространственные способности развиты настолько, что они легко паркуют автомобиль задним ходом или между двумя другими машинами. В Малайзии, например, популярны специальные парковки для женщин. Место для машины на таких парковках шире стандартного на 25 процентов, имеет дополнительное освещение, но главное — с паркоместа можно выехать только вперед. А еще

— на эти парковки не пускают мужчин, чтобы они не поддались искушению судить и самоутверждаться. Такие парковки пользуются большой популярностью.

— А что получается лучше у женщины?

— Типичная женщина умеет понять эмоции и настроения других. Около 94 процентов женщин работают в профессиях, связанных с общением с людьми. Больше половины терапевтов и советников в Великобритании — женщины. Это логично. Разговаривать с людьми, общаться, слушать — женский талант. Хотели бы мужчины в качестве терапевтов целыми днями слушать чужие жалобы? Вряд ли. Это бы их раздражало.

У женщины в процессе эволюции лучше развито панорамное (или периферийное) зрение. Женский глаз охватывает 60 процентов площади, у многих — даже 90 процентов, а некоторые видят даже немного сзади себя. Разговаривая с кем-то, женщина успевает рассмотреть, что происходит вокруг, кто во что одет. Ее эволюционная роль — обеспечить защиту своим детям. Вот она собирает или стирает что-то двумя руками, и при этом замечает, куда и как бегают ее дети на площадке, не угрожает ли им опасность.

Мужчина, открыв холодильник, долго смотрит в него, пытаясь найти масло. В итоге не выдерживает и кричит: «Где масло? Я стою перед холодильником, и его тут нет!» После чего к холодильнику подходит женщина и практически не глядя достает из него пачку.

— Расскажите, что это за «пустая комната» в мужском мозге, о которой вы рассказывали?

— Если предположить, что мозг устроен как многоквартирный дом, где каждая комната отвечает за свою функцию, то у мужчин есть совершенно уникальная «комната». Мы назвали ее *nothingroom* («комната-ничто»). В ней — полная пустота. Ее смысл — вернуть в норму уровень тестостерона после каких-либо пиковых в эмоциональном плане ситуаций. Так, после трудного дня мужчине нужно хотя бы полчаса-час посидеть, ничего не делая и ни о

чем не думая. У женщины такой «пустой комнаты» нет. Для нее это невозможная ситуация — ни о чем не думать.

— Мужчина и женщина еще иразговаривают по-разному. Мужчинам часто кажется, что женщина тараторит без умолку, а женщине — что мужчина молчит, потому что черств и бесчувственен...

— Женщине в день нужно выговорить 20—25 тысяч слов. Мужчине — 8—10 тысяч. У женщин с речью работают от 14 до 16 мозговых центров, у мужчин — вдвое меньше. Женщины могут говорить и слушать одновременно, мужчины — нет.

(З газети «Факти і коментарі»)

Текст 14

Покиньте мое пространство!

В чем нуждается человек? В воздухе, воде и пище – скажут биологи. В знаниях – подчеркнут философы. В любви – улыбнутся романтики. В 60-е годы уже прошедшего 20 века американський антрополог Эдвард Холл удивил научный мир, заявив, что, кроме всего прочего, человек остро нуждается в личном пространстве. Он доказал, что определенную зону вокруг своего тела каждый из нас склонен рассматривать как продолжение самого себя. Но ладно бы только рассматривать! Как выяснилось, мы раздражаемся, когда в личную зону вторгается чужак, и готовы защищаться, даже с применением силы, если понадобится.

Выводы, сделанные Эдвардом Холлом, быстро нашли сторонников. Ученые припомнили выдвинутые некогда теории о том, что человек – «животное» территориальное : ему свойственно ограждать собственность (участок, дом) «метить» любимые предметы – например, подписывать свои книги, вешать пиджак на спинку облюбованого стула, класть очки и ставить чашку на свою часть стола. Так почему человек должен иначе относиться к «воздушному колпаку», который окружает его тело ?! Предстояло только

выяснить размеры площади личного пространства человека, а также то, на какие «подтерритории» оно подразделяется. Что и было сделано в последующие годы : специалисты выделили четыре особые зоны.

Интимная зона : от 15 до 45 см.

Находиться в ее пределах мы позволяем только детям, возлюбленным, родителям, иногда другим близким родственникам.

Личная зона : от 46 до 1,2 м.

Понаблюдайте за собой и окружающими. Именно на таком расстоянии от других мы находимся, когда приходим на официальный прием или в гости к знакомым.

Социальная зона : от 1,2 до 3,6 м.

Столько метров отделяют нас от незнакомцев , с которыми мы контактируем – это продавцы, библиотекари, сантехники, постальоны.

Публичная зона : свыше 3,6 м.

На таком расстоянии предпочитают общаться с аудиторией преподаватели , боссы, мастера сцены.

Вы заметили, что цифры, определяющие личное пространство человека, колеблются «от» и «до» ? это потому, что у каждого из нас – «своя» территория, у всех людей она разная.

На размеры личного пространства влияют :

- национальные традиции

Считается, что «дети юга» чаще склонны нарушать личные границы других. Северяне, напротив, четко их соблюдают.

- место проживания

Там, где меньше плотность населения (например в деревнях) увеличивается и пространство, которое человек привык считать личным. А жители мегаполисов, наоборот, определяют в качестве своей интимной зоны расстояние не более 20-30 см.

- положение в обществе

Большие начальники, видные политики, известные бизнесмены и артисты, как правило, имеют более широкие границы личного пространства.

- персональные особенности

Чем больше страхов и фобий у человека, чем выше степень его тревожности и тем шире «воздушный колпак».

В обществе принято соблюдать границы личного пространства. Поэтому не стоит класть руку на плечо или прикасаться к ладони малознакомого человека – вызовете неприязнь. Не надо садиться слишком близко к шефу, когда он вызывает вас к себе в кабинет – это будет его раздражать. Если вам, наоборот, по каким-то причинам нужно «зацепить» другого человека, например, расшевелить погруженного в себя коллегу, прикоснитесь к нему. Но жест не должен быть агрессивным.

(З журналу «Психологія і я»)

Текст15

Славутич — самый молодой город Украины. Решение о его строительстве как нового города для постоянного проживания работников Чернобыльской АЭС и членов их семей после аварии на ЧАЭС было принято 2 октября 1986 года. И уже в ноябре-декабре того же года было осуществлено проектирование (группа архитекторов под руководством Л.В. Вавакина), а в декабре началось строительство города силами восьми советских республик. 26 марта 1988 года выдан первый ордер на заселение квартир. На самом же деле первое заселение было уже в 1987 году.

Территория Славутича представляет собой эксклав Киевской области на территории Черниговской области, из которой после принятия решения о строительстве города была выделена часть земель Репкинского и Черниговского районов. Город находится в междуречье Десны и Днестра, среди сосновых лесов у разъезда Нерафа на железной дороге, соединяющей Чернигов со станцией Янов.

Славутич — город областного подчинения, находящийся на расстоянии 10 км от левого берега реки Днепр, в 120 км севернее Киева, в 40 км западнее Чернигова; на расстоянии 50 км западнее Славутича находится Чернобыльская АЭС. С Чернобыльской АЭС Славутич имеет железнодорожную связь до станции Семиходы; автобусную — по южному направлению дороги, до Чернобыля и ЧАЭС; водное сообщение — от порта Якорь (порт) по Днепру и Припяти до атомной станции.

Удобное экономико-географическое положение города обусловлено его размещением на пересечении железнодорожных и автомобильных путей сообщения. Благодаря им Славутич связан с Киевом, Черниговом и другими городами Украины и соседними государствами Республикой Беларусь и Россией (расстояние до границы с Республикой Беларусь — 12 км, до границы с Россией — 100 км).

Территория застройки города составляет 253 га, за границей селитебной зоны города размещены функциональные зоны на площади 500 га.

В строительстве города участвовали архитекторы и строители из восьми союзных республик: Литвы, Латвии, Эстонии, Грузии, Азербайджана, Армении, Украины и России, что придало застройке каждого градостроительного комплекса (квартала) национальный колорит. Как результат, сейчас город разделён на тринадцать кварталов: Бакинский, Белгородский, Вильнюсский, Добрынинский, Ереванский, Киевский, Ленинградский, Московский, Рижский, Таллинский, Тбилисский, Черниговский, Печерский, каждый из которых имеет свою особенную архитектуру и атмосферу. Территория застройки города занимает 7,5 кв. км, из них 2,5 — жилая зона, остальное — функциональные зоны.

Короткая история Славутича разделена на два периода трагическим для жителей решением международного сообщества о досрочном закрытии Чернобыльской АЭС: период с сентября 1986 года по 15 декабря 2000 года, когда станция выпускала товарную продукцию, и период после

декабря 2000 года, когда ЧАЭС была закрыта и персонал станции начал сокращаться на 400 человек в год.

(З Вікіпедії)

Міні-словник усталених словосполучень

Аналогичным образом – аналогічно

Больше всего – найбільше; над усе; більш (більше) за все

Брать начало – починатися

Быть в состоянии – бути спроможним (здатним)

Быть полезным – стати в пригоді

Ввиду того, что – через те, що;

зважаючи на те, що;

з огляду на те, що

Вести к нарушению – призводити до порушення;

спричинити порушення;

Вести к улучшению – поліпшувати

Вести переписку – листуватися

Взять себя в руки – опановувати себе

Включать в себя – містити в собі; охоплювати; складатися

Возбуждать вопрос – порушувати питання

Возмещать убытки – відшкодувати збитки

Восстановить сумму – поновити (відновити) суму

Восстанавливать хозяйство – відбудовувати господарство

Встречать трудности – зазнавати труднощів

Вступать в бой – ставати до бою;

приймати бій

Выплачивать налоги – сплачувати податок

Гореть желанием – палко бажати

Должным образом – належним чином;

як належить;

належно;

як слід; як треба;

як годиться; як має бути

Заключаецца в том – полягае в тому

Заключаць в себе – містити в собі

Занимаць внимание – привертати увагу

Занимаць особое место – бути особливим

Заслуживает внимания – вартий уваги; заслуговуе на увагу

Кстати говоря – до речі; між іншим; до того ж; крім того

Ликвидировать неисправность – усунути несправність

Между тем – тим часом

На основании того – на підставі того, що

Належащим образом – належно; як належить; належним чином;
як треба; як слід

Наносить – завдавати шкоди; заподіяти шкоду

Нуждаются в поддержке – потребувати підтримки

Оставляют без внимания – залишати поза увагою

Отменяют ограничения – скасовувати обмеження

Подводит итоги – підсумовувати

Поднимаць вопрос – порушувати питання

Поднялся ветер – знявся (схопився) вітер

Подобным образом – так само; так; таким чином

Получаць огласку – набувати розголосу

Пользуются влиянием – мати вплив

Предотвратить опасность – запобігти небезпеці;
відвернути небезпеку

Преследовать цель – мати на меті; ставити за мету

Приводить аргументы – наводити аргументи

Признавать необходимым – визнати за необхідне

Приносить вред – завдавати шкоди

Приходить к выводу – дійти висновку

Раньше времени – завчасно

С согласия – за згодою

Сверх нормы – понаднормово

Со временем – згодом

Соблюдать порядок – дотримуватися порядку

Согласно закону – за закоом; згідно із законом

Состоит задача – полягає завдання

Сроком на. – терміном на .

Ставить в известность – доводити до відома

Стоит внимания– заслуговує на увагу

Терпеть неудачу– зазнавати невдачі

Учитывать обстоятельства – зважати на обставини

Являются причиной – спричинятися

Вибираймо правильні слова

Адресат – адресант: *адресат* – одержувач листа, телеграми тощо. *Адресант* – відправник листа, телеграми.

Адрес – адреса: *адрес* – це письмове вітання особі, організації, переважно з нагоди ювілею (*адрес ювілярові, адрес з нагоди сімдесятиріччя*); *адреса* – місце проживання чи перебування особи.

Бік – сторона: *бік* уживають тоді, коли говорять про правий чи лівий бік, указуючи на якусь частину тіла від плеча до стегна, а також в усталених словосполученнях: *з одного, з другого боку; лицьовий, зворотний, тіньовий, позитивний бік; бути на чийомусь боці; погляд з боку; з усіх боків; повернути на свій бік; схилитися на бік кого (чого); сторона* – синонімічне до іменників *край, вітчизна, батьківщина* (в художньому стилі). В офіційних паперах, юридичних документах уживається у складі термінів на зразок: *винна, позовна, потерпіла сторона, високі договірні сторони, сторони трикутника*. Отже, правильно буде: *відійди вбік, а не в сторону, по обидва боки, а не по обидві сторони*.

Винятково – виключно: *винятково* – синонім до слів *дуже, надзвичайно*: *винятково уважний студент, винятково щастить, а не виключно*. У ролі частки замість слова *виключно* маємо послуговуватися словами *тільки, лише*.

Відмінити – скасувати: *відмінити* – поєднується з назвами якихось заходів: *засідання, збори, концерт, виставу; скасувати, тобто анулювати*, можна якийсь документ: *акт, закон, наказ*.

Відповідно до – згідно з: обидва складні прийменники – типові для офіційно-ділового стилю і можуть вільно взаємозамінюватись. Але треба уникати їх накладання, тобто форми *відповідно з, згідно до* – неправильні.

Вірний – правильний: *вірний* в українській мові має значення “відданий, незрадливий” (*вірна дружина*); *правильний* – істинний, який відповідає правилам.

Власний – особовий – особистий: *власний:* *вишні у власному соку, власний будинок, власна думка, власний автомобіль* (є власністю особи, належний особі), *кошти на власні потреби. Особистий:* *бажаю щастя в особистому житті; подаю особистий приклад; особистий автомобіль* (який належить певній особі); *зводити з кимось особисті рахунки. Особовий:* *склад, справа, посвідчення, особовий рахунок у банку.*

Водій – шофер: *водій* – людина, що пройшла спеціальну підготовку і керує автомобілем, тролейбусом, трамваєм, автобусом, мотоциклом, комбайном; *шофер* – це назва тільки водія автомобіля, водія-професіонала, тобто назва людини за професією. Слово *водій* має ширше значення, а *шофер* – вузче. Людину, яка керує власним автомобілем, шофером не називають, оскільки це не професійний автомобіліст.

Даний – цей: в офіційно-ділових текстах і в науковій мові неправильно вживають слово *даний* у значенні, яке нормативно передають займенники *цей, такий*. Отже, не *дані приклади свідчать*, а *ці приклади свідчать*; *проаналізуймо не дані факти, а такі факти*. Вислів *в даному випадку* – неправильний, йому відповідає вислів *у цьому (у такому) разі*.

Другий – інший: якщо йдеться про парні назви, то – *другий:* *На одному боці річки височів ліс, а на другому був безмежний степ*; якщо предметів, явищ, органів більше ніж два чи невідомо скільки, то – *інший*.

Закінчити – завершити: *закінчити* – називає кінець різноманітних дій, видів роботи, діяльності, відрізка життя, навчання людини тощо: *закінчити розмову, закінчити читати книгу, закінчити університет*; *завершити* – довести виконання, здійснення чого-небудь до остаточного кінця, закінчення.

Замісник – заступник: *замісник* – це людина, яка тимчасово виконує чийсь обов’язки (*практикант – це замісник учителя*), а *заступник* – це офіційна посада особи, що заступає керівника (*заступник директора*).

Із-за – через: *із-за (з-за)* вживаємо для вираження просторового значення (*із-за лісу, з-за діброви*), цей прийменник не можна використовувати для позначення причинності, у цьому значенні слід вживати *через: через відсутність, необережність, хворобу* (а не *із-за відсутності, необережності, хвороби*).

Користуватися – споживати: *користуватися чимось* – використовувати що-небудь для власних потреб: *користуватися послугами, підземним переходом, човном, громадським транспортом, кредитами*; а також “мати що-небудь”: *користуватися повагою*. *Споживати* – їсти, пити: *споживати воду, фрукти, хліб*; а також у значенні “витрачати щось для власних потреб”: *споживати вологу, електроенергію*.

Мова про – йдеться: вислови *мова про щось і йдеться про щось* синонімічні: *мова про Івана Сергійовича і йдеться про Івана Сергійовича*. Вислів *мова йдеться про...*, утворений із двох названих, неправильний.

Перегорнути – перевернути: *перегортати, гортати* кажемо про сторінки: *гортаємо сторінки книжки і гортаємо книжку*. *Перевернути* можна також книжку, тканину, папір, тобто поміняти місцями гору (верх) і низ (спід), лице й виворіт: *перевернути на другий бік платівку, перевернути млинці на сковороді*.

Поверхневий – поверховий: *поверхневий* – який розміщується, перебуває, відбувається на поверхні чи недалеко від поверхні чого-небудь: *поверхневі й підземні води, поверхневий обробіток ґрунту*. *Поверховий* – неглибокий, який не стосується суті справи, несумлінно виконаний: *поверхова думка, концепція, стаття; поверховий аналіз, проект, підхід; поверхове враження, судження; поверхові висновки*.

Показник – покажчик: *показник* – те, за чим можна судити про розвиток і хід чогось; наочне вираження (у цифрах, графічно) результатів чийсь праці

тощо. *Показчик* – 1) це напис, стрілка або інша позначка, яка показує щось; 2) довідкова книжка або довідковий список у книжці. Наприклад: *У цьому місці стояв стовп, показчик кілометрів, а не показник. Щодо продуктивності праці в промисловості, то тут у нас гарні показники, а не показчики.*

Попереджувати – запобігати – уникати: *попереджувати* – заздалегідь повідомляти кого-небудь про щось: *попередити про перенесення екскурсії, потрібно попереджувати про зміни в розкладі. Запобігати* – не допускати, заздалегідь відвертати що-небудь неприємне, небажане. Це дієслово вимагає біля себе слів у давальному відмінку: *запобігати (чому?) аваріям, втратам, злочинам, хворобі. Уникнути* поєднується із залежним словом у родовому відмінку: *уникнути (чого?) арешту, зустрічі, помилок, зіткнення.*

Передчасний – попередній: *передчасний* – який відбувся, з’явився, настав раніше за належний, визначений строк, час: *передчасне відправлення автобуса. Попередній* – той, який проводиться, здійснюється, встановлюється заздалегідь, наперед; який був, стався раніше, який передує чому-небудь: *попередній продаж квитків, попередня безсонна ніч, вишліть на попередню адресу.*

Прийменник о/у: на позначення часу треба вживати прийменник *о*, а не *у(в)*: *О десятій годині* (а не *в десятій годині*).

Прийменник на/о: *на* – вказує на приблизність: *Повернувся на десяту годину*, а прийменник *о (об)* вказує на точний час: *Повернувся о десятій годині, об одинадцятій годині.*

Розташовуватися – розміщуватися: *розташовуватися* вживаємо тоді, коли виникає потреба вказати місцеперебування, базування чого-небудь (*табору*) чи треба зазначити географічні координати населеного пункту, певного об’єкта. *Розміщуватися* – вказуємо на адресу якої-небудь організації, закладу або на конкретне приміщення, в якому функціонують організація, заклад, установа.

Роль – значення: вислови *відігравати роль* і *мати значення* синонімічні: *Це не має для мене ніякого значення; Надзвичайно важливу роль відіграють посередники.* Не можна сплутувати вислови *відігравати значення, мати роль.*

Святкувати – відзначати: *святкувати* – влаштовувати свято на честь когось або чого-небудь (переважно з нагоди радісної, приємної події), радіти успіхові, перемозі тощо: *святкувати Різдво, день народження, День незалежності, перемогу у спортивних змаганнях, закінчення навчального року* тощо. *Відзначати* (ширше за значенням) – здійснювати певні заходи з приводу свята чи іншої пам'ятної події, нагоди: *відзначати свято урожаю, річницю творчої діяльності* тощо. Сумні, трагічні події не святкують, а відзначають: *Україна відзначила 75-у річницю Голодомору.*

Секретар – секретарка: *секретар* – офіційна назва посади людини, незалежно від статі: *секретар сільради, правління; секретарка* – дівчина або жінка, що працює технічним секретарем.

Становище – положення – стан: *становище* – це певні події, обставини, ситуації, в яких хто-небудь, що-небудь перебуває: *становище у Грузії, міжнародне становище.* *Стан* – сукупність певних явищ, процесів: *фізичний стан рідини, стан здоров'я, стан справ.* *Положення* – розташування чогось у просторі, розміщення тіла або його частин: *Замок назвали Високим через його високе положення.*

Являється – є: *являтися* – синонім до дієслова *з'являтися*: *ніколи не являється вчасно.* Неправильні слововживання: *Він являється майстром першого класу. Вибух являється першопричиною аварії* (треба: *є майстром, першопричиною*).

Список використаної літератури:

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: посіб./За заг.ред. О.Сербенської. – Львів : Світ, 1994. – 152 с.
2. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо / Б.Д. Антоненко-Давидович. – К.: Укр. книга, 1997. –336 с.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
4. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : навч. посібник. / Н.В. Ботвина – К.: Вища шк.,1999. – 264с.
5. Васенко Л.А.Фахова українська мова: навч. посіб. / Л.А. Васенко, В.В. Дубічинський, О.М.Крилець. – К.: Центр навч. л-ри, 2008. – 272 с.
6. Ганич Д.І. Русско-украинский и украинско-русский словарь / Д.І. Ганич, С.І.Головащук – К.: 1990. – 560 с.
7. Головащук І.С. Словник-довідник з правопису та слововживання. – К., 1989. – 832 с.
8. Головащук І.С. Словник наголосів. – К., 2000.-455 с.
9. Пономарів О.Д. Культура слова. Мовностилістичні поради / О.Д. Пономарів. – К.: Смолоскип,1999. – 240 с.
10. Сербенська О.А. Актуальне Інтерв'ю з мовознавцем : 140 запитань і відповідей / О.А.Сербенська, М.Й. Волощак. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2001. – 204 с.
11. Українська мова [Текст]: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів /Ющук І.П. – 4-те вид. –К.: Либідь, 2008. – 640 с.
12. Українська мова професійного спілкування. Зоряна Мацюк, Ніна Станкевич. Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2012. — 352 с.
13. Український орфографічний словник: близько 172000 слів / укл.: В.В. Чумак, І.В. Шевченко, Г.М. Ярун; за ред. В.Г. Скляренка. – Вид. 7-е, переробл. і допов. – К.:Довіра, 2008. – 983 с. (Словники України).

14. Середницька А.Я, Куньч З.Й. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. – Вид. 3-є, виправл. і допов. – К. – Знання, 2012. – 215 с.
15. Універсальний довідник – практикум з ділових паперів / С.П. Бібик, І.Л.Махно, Л.О. Пустовіт, Г.М. Сюта. – 2-є вид., доп. випр. – К.: Довіра: УНВЦ «Рідна мова», 1999. – 507 с. – (Б-ка держ. службовця. Держ. мова і діловодство).
16. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. – К.: Наук. думка, 2012. – 288 с.
17. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. – К., Алерта, 2013. – 696 с.